

Utbildningsutvärderingar på grundnivå och avancerad nivå

Utbildningsutvärdering på grundnivå och avancerad nivå – självvärdering

Lärosäte: Örebro universitet

Examen: Specialistsjuksköterskeexamen - ambulanssjukvård

Skriv en självvärdering för den utbildning som leder fram till den examen som utvärderas. Lärosätet ombeds att göra en så reflekterande självvärdering som möjligt genom att identifiera styrkor och utvecklingsområden samt beskriva och värdera hur dessa hanteras för att säkra att hög kvalitet nås i utbildningen. Tyngdpunkten på självvärderingen ska ligga mer på värdering än på beskrivning. Lärosätet ombeds belysa med exempel. Observera att självvärderingen ska utgå från utbildningens aktuella förhållanden vid tidpunkten för självvärderingens inlämnande. Utgå från *Vägledning för utbildningsutvärderingar på grundnivå och avancerad nivå* och basera självvärderingen på de bedömningsgrunder som ingår inom följande bedömningsområden:

- Förutsättningar
- Utformning, genomförande och resultat
- Studentperspektiv
- Arbetsliv och samverkan

Självvärderingen ska inledas med en beskrivning av hur utbildningen organiseras på en övergripande nivå. Självvärderingen ska ge bedömargruppen en helhetsbild av utbildningen vid lärosätet, utan länkar till ytterligare information. Aktuella utbildnings- och kursplaner ska laddas upp i UKÄ Direkt. UKÄ ber lärosätena att vara uppmärksamma på att:

- Självvärderingen ska indelas i enlighet med angivna rubriker. Rubrikerna inklusive bedömningsgrunderna i mallen får inte tas bort. Eventuella underrubriker kan lärosätet lägga till. Ändra inte mallens utformning såsom marginaler.
- Självvärderingen ska inte överstiga 25 sidor med teckenstorlek 10,5 punkter, exklusive lärartabellen. Tillkommer gör UKÄ:s instruktioner som totalt utgör 6 sidor.
- Som bilaga till självvärderingen ifylls lärartabellen.

Beskrivning

Redogör för utbildningens organisation, upplägg och inriktning på ett övergripande plan och motivera i relation till examensordningen. Redogör även för hur länge utbildningen har getts vid lärosätet.

Lärosätets redogörelse:

Örebro universitets specialistsjuksköterskeprogram med inriktning ambulanssjukvård tog emot sina första studenter hösten 2009. Organisatoriskt tillhör programmet Institutionen för hälsovetenskaper och därunder Enheten för omvårdnad, som även utbildar sjuksköterskor på grundnivå och specialistsjuksköterskor inom fem andra inriktningar. En programansvarig leder utbildningen, för närvarande universitetslektor Helena Sjölin. Programmet har i nuläget 20 utbildningsplatser.

Utbildningen ges på halvfart och löper över fyra terminer med antagning varje hösttermin. Av utbildningens 60 hp utgör 45 hp kurser inom huvudområdet omvårdnadsvetenskap. Resterande 15 hp utgörs av en kurs på avancerad nivå inom medicin. Verksamhetsförlagd utbildning genomförs under åtta veckor, varav sju veckor inom ambulanssjukvård och en vecka på anesthesiavdelning. Efter fullgjort program uppnår studenten kraven för en specialistsjuksköterskeexamen med inriktning mot ambulanssjukvård samt en medicine magisterexamen i omvårdnadsvetenskap.

Programmet genomgick en större revidering höstterminen 2020. De förändringar som genomfördes utgick från tidigare studenters kurs- och programvärderingar samt kursledningens analyser. Det som särskilt hade uppmärksammats var behovet av att stärka innehållet avseende fördjupade kunskaper i klinisk bedömning. Dessutom befanns upplägget med parallella kurser orsaka problem av såväl studieteknisk som administrativ karaktär.

Revideringen innebar en omfattande omarbetning och översyn av kurserna Akut och prehospital medicin (MC201A), Omvårdnad inom ambulanssjukvård (OM209A) och Omvårdnad inom ambulanssjukvård med verksamhetsförlagd utbildning (OM210A). Förändringar gjordes i såväl innehåll som pedagogiskt upplägg. Efter revideringen består utbildningen av fem på varandra följande kurser enligt nedanstående.

Tabell 1. Programöversikt Specialistsjuksköterskeprogrammet - Ambulanssjukvård, 60 hp

Terminsvecka	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Termin 1	MC201A, Medicin, avancerad nivå, Akut- och prehospital medicin, 15 hp																			
Termin 2	OM202A, Omvårdnadsvetenskap, avancerad nivå, Vetenskapsteori och forskningsmetodik - ambulanssjukvård, 7,5 hp										OM209A, Omvårdnadsvetenskap, avancerad nivå, Omvårdnad inom ambulanssjukvård, 7,5 hp									
Termin 3	OM210A, Omvårdnadsvetenskap, avancerad nivå, Omvårdnad inom ambulanssjukvård med verksamhetsförlagd utbildning, 15 hp																			
Termin 4	OM024A, Omvårdnadsvetenskap, avancerad nivå, Examensarbete med inriktning mot ambulanssjukvård, 15 hp																			

Programmet blandar distans- och campusbaserad undervisning. Vissa delar ges helt distansbaserat, framför allt de teoretiska inslagen i medicin, vetenskapsteori, forskningsmetodik och examensarbete. De campusförlagda delarna av kurserna innehåller bland annat föreläsningar, seminarier, simuleringsövningar samt färdighetsträning på kliniskt träningscentrum.

Undervisnings- och examinationsformerna varierar i de olika kurserna. En gemensam målsättning är dock att studenten aktivt ska ta ansvar för sitt lärande, med möjlighet till återkoppling och reflektion från medstudenter och lärare. I utbildningen varvas teori med praktiska övningar vid kliniskt träningscentrum och verksamhetsförlagd utbildning. Studenten övar under hela utbildningstiden på att söka ny kunskap samt utveckla ett vetenskapligt och kritiskt förhållningssätt. Studenten lär sig att arbeta självständigt och i team. Studenten lär sig också att integrera inriktningsspecifika kunskaper inom medicin och omvårdnadsvetenskap med färdighet och förmåga inom ambulanssjukvårdens praktik.

Progression i utbildningen säkerställs genom att studenten efterhand visar förmåga att hantera alltmer komplexa frågeställningar, inom ambulanssjukvårdens varierande kontexter. Detta sker genom ökande svårighetsgrad i examinationer, studieuppgifter och verksamhetsförlagd utbildning samt genom litteratur som går från läroböcker till originalkällor och artiklar. I inledningen av utbildningen fokuserar studenten på en patient i taget för att mot slutet även kunna hantera masskadesituationer. Studenten utvecklar också sin vetenskapliga skolning/metodkunskap under utbildningstiden. Det kulminerar i att studenten självständigt färdigställer och försvarar sitt examensarbete vid ett muntligt seminarium samt kritiskt granskar och opponerar på en medstudents arbete. Progressionen säkerställs också genom att studenten uppnår behörighetskrav till kurserna OM210A och OM024A (se nedan).

Med stöd av en detaljerad målmatris säkerställs att kursmålen relaterar till examensmålen avseende måluppfyllelse och progression.

Tabell 2. Utdrag ur målmatris: Översikt, aktuella examensmål i förhållande till kursernas innehåll och lärandemål.

Examensmål	MC201A	OM202A	OM209A	OM210A	OM0024A
visa kunskap om områdets vetenskapliga grund och insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete samt kunskap om sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet och sambandets betydelse för yrkesutövningen	X	X	X	X	X
visa förmåga att självständigt bedöma den sjukes eller skadades somatiska och psykiska status och omedelbara behov samt visa förmåga att genomföra de åtgärder som krävs för patienter under starkt varierande förhållanden	X		X	X	
visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlöpande utveckla sin kompetens	X	X	X	X	X

I det följande beskrivs kurserna närmare utifrån deras terminsplacering.

Termin 1

Programmets första kurs, Akut- och prehospital medicin, 15 hp (MC201A), fördjupar och bygger vidare på sjuksköterskeutbildningens teoretiska kunskaper inom medicinsk vetenskap. Innehållet fokuserar på avancerad patologi och farmakologi, med särskild inriktning på bedömning av kliniska tecken och akut omhändertagande av patienter i alla åldrar inom akut- och ambulanssjukvården. Genom att förstå och tolka patologi och symtombilder vid allvarliga tillstånd hos både barn och vuxna, ska studenten utvecklas mot att självständigt kunna fatta beslut och motivera val av specifika omvårdnadsåtgärder. I kursen avhandlas akuta tillstånd och symtom relaterade till akutmedicinska och -kirurgiska tillstånd, inklusive trauma och akutpsykiatri. Kunskaperna utgör teoretisk bas för vidare studier inom specifik omvårdnad

och praktisk färdighetsträning i omhändertagande av patienter inom ambulanssjukvården. Kursen ges distansbaserat. Undervisningsformerna består av inspelade och livesända föreläsningar, övningsuppgifter för självträning samt workshoppar med möjlighet att under handledning diskutera exempelvis EKG-tolkning, patientfall samt undersöknings- och bedömningssteknik av barn. Kursen examineras genom två individuella skriftliga tentamina, ett fallseminarium samt examinationen ”Triage och bedömningsstöd i akutsjukvård, 3 hp”.

Termin 2

Terminen inleds med Vetenskapsteori och forskningsmetodik, 7,5 hp (OM202A). Syftet med den kursen är att utveckla fördjupad förmåga till vetenskapligt förhållningssätt, med fokus på ambulanssjukvårdens specifika kontext. Kunskapen byggs sedan på i kommande kurser och är till nytta när aktuell forskning ska motivera och underbygga kontextuella resonemang i läraaktiviteter och examinationer, samt som förberedelse inför examensarbetet. Innehållet behandlar vetenskapsteoretiska perspektiv, statistik, forskningsdesign och metodik, forskningsetik samt kunskapsdomäner inom förbättringskunskap. Läraaktiviteter och undervisningsformer som används är instuderingsmaterial, filmer, kunskapstest och frivilligt fördjupningsmaterial. Studenten styr själv över sin kunskapsinhämtning och väljer därigenom vad denne behöver för att uppnå kursens mål. Lärandemålen examineras genom gruppuppgifter, seminarium samt parvis författande av en forskningsplan.

Programmets tredje kurs, Omvårdnad inom ambulanssjukvård, 7,5 hp (OM209A), ger fördjupade kunskaper i omvårdnad, specifika för ambulanssjukvårdens kontext. Innehållet utgår från samtliga examensmål. Kursen ger förståelse för hur ambulanssjuksköterskan behöver kunna omsätta sina omvårdnadsinsatser, färdigheter och förmågor med hänsyn tagen till ambulanssjukvårdens vårdmiljö med dess specifika förutsättningar. Studenten genomför fältstudier inom ambulanssjukvård, vilka reflekteras i vetenskaplig litteratur kring val av omvårdnad inom ambulanssjukvård. Vidare tränas praktiska omvårdnadsåtgärder i simulerad miljö på kliniskt träningscentrum inför kommande verksamhetsförlagd utbildning. Innehållet speglar också ambulanssjukvårdens sammanhang i akademi, klinik och samhälle med utgångspunkt i ambulanssjuksköterskans kärnkompetenser. Det handlar om omvårdnad av människor i utsatta livssituationer, inklusive våld i nära relationer och barn som far illa samt avancerad hjärt- och lungräddning, HLR, för barn och vuxna. Kursen examineras genom skriftliga inlämningsuppgifter, seminarier och avancerade HLR-kurser enligt HLR-rådet för barn och vuxna.

Termin 3

Utbildningens fjärde kurs är Omvårdnad inom ambulanssjukvård med verksamhetsförlagd utbildning, 15 hp (OM210A). Särskild behörighet för tillträde till kursen är godkänt resultat i kurserna Akut och prehospital medicin (MC201A) samt Omvårdnad inom ambulanssjukvård (OM209A). De fördjupade medicinska kunskaper om klinisk bedömning och olika tillstånd samt förståelsen för den speciella vårdmiljön, som de båda kurserna ger, är nödvändiga för att kunna genomföra verksamhetsförlagd utbildning i ambulanssjukvård. Den verksamhetsförlagda utbildningen sker under handledning av ambulanssjuksköterska. Studenten inhämtar kunskaper och erfarenheter för en professionell utveckling av yrkesrollen. Den verksamhetsförlagda utbildningen sträcker sig över åtta veckor och sker inom ambulanssjukvården, varav en vecka på anesthesiavdelning för att specifikt träna på upprätthållande av fri luftväg. En fältstudiedag på förlossningen är också obligatorisk. Om det vid halvtidsbedömningen kan anses att studenten når aktuella lärandemål, kan andra relevanta hospiteringar och fältstudier diskuteras. Det kan handla om verksamheter som psykiatrisk akutmottagning, SOS-alarm/sjukvårdens larmcentral, barnakuten eller PCI-laboratorium. Sådana studier genomförs i så fall i samråd med handledare, adjungerad klinisk adjunkt och ansvarig lärare för verksamhetsförlagd utbildning. Den verksamhetsförlagda utbildningen examineras genom ett validerat bedömningsunderlag, Bedömningsunderlag för verksamhetsförlagd utbildning (BeVut), som utgår från kursens lärandemål, samt en avslutande individuell klinisk examination i simulerad miljö på kliniskt träningscentrum. Utöver den verksamhetsförlagda utbildningen innehåller kursen även skriftliga reflektioner och seminarier gällande hållbar utveckling, komplexa vårdssituationer och etiska dilemman inom ambulanssjukvården.

Prehospital katastrofsjukvård tränas och examineras genom förberedande inläsning och övningsuppgifter samt ett slutseminarium, där studenten förväntas kunna använda och argumentera för val av metoder och strategier för ledning och organisering av ambulanssjukvårdens arbete i masskadesituationer. Studenten ska också kunna anpassa omhändertagandet av drabbade till rådande omständigheter.

Termin 4

I utbildningens sista kurs, Examensarbete inom omvårdnad, inriktning ambulanssjukvård 15 hp (OM024A), sammanfogas slutligen de vetenskapliga teori- och metodkunskaperna från tidigare genomförd kandidatexamen, de fördjupade kunskaperna från kursen Vetenskapsteori och forskningsmetodik (OM202A) samt ingående moment i övriga kurser. Studenten ska nu självständigt genomföra, skriva och försvara ett vetenskapligt arbete inom omvårdnad med inriktning mot ambulanssjukvård. Särskild behörighet för tillträde till kursen är godkänt resultat i kurserna Vetenskapsteori och forskningsmetodik (OM202A) samt Omvårdnad inom ambulanssjukvård (OM209A). Det arbete som genomförs ska visa på klinisk relevans och vetenskaplig fördjupning i eget valt ämne inom huvudområdet omvårdnadsvetenskap. Kursen examineras genom att studenten självständigt färdigställer och försvarar sitt examensarbete vid ett muntligt seminarium. Studenten ska också kritiskt granska och opponera på ett annat arbete.

Eftersom inga studenter ännu genomgått hela utbildningen efter revidering, saknas för närvarande en komplett programutvärdering enligt den nya utbildningsplanen. I enlighet med universitetets kvalitetssystem (dnr ORU 2021/04932) kommer den att genomföras i samband med programtillfällets avslutning i juni 2022. De kursvärderingar som gjorts av hittills genomförda kurser visar ett positivt utfall. Studenterna anser att de uppnår lärandemålen i hög eller mycket hög grad.

Bedömningsområde: Förutsättningar

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och svagheter samt hur dessa hanteras för att säkra en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel. Relatera till ifylld och bilagd lärartabell.

Bedömningsgrund Personal

Antalet lärare och deras sammantagna kompetens (vetenskapliga/professionsrelaterade och pedagogiska) är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.

Lärosätets redogörelse:

Lärartillgången på Specialistsjuksköterskeprogrammet med inriktning ambulanssjukvård tillgodoses av Enheten för omvårdnad. Där arbetar idag drygt 45 personer, anställda med olika procentsatser och i skilda anställningsformer. Enhetschefen ansvarar för tjänsteplanering och för att kursernas lärare har relevant kompetens. Eftersom programmet ges med halv studietakt, och har 20 utbildningsplatser med antagning varje hösttermin, innebär det att cirka 40 studenter samtidigt finns i utbildningen. Bifogad lärartabell upptar de lärare som undervisade på programmet innevarande programtillfälle.

Antalet tillsvidareanställda lärare med direkt koppling till programmet är sju lektorer, varav en docent, fem adjunkter och två professorer. Programansvarig lärare är lektor med prehospital forskningsverksamhet samt specialistsjuksköterska inom ambulanssjukvård med lång klinisk erfarenhet. Examinator i den akutmedicinska kursen är en av Sveriges två professorer inom akutjukvård. En av lektorerna är nära docentur samt specialistsjuksköterska inom ambulanssjukvård med förenad anställning, där utbildning och prehospital forskning kombineras med klinisk verksamhet inom ambulanssjukvården i Region Örebro län och i internationella uppdrag. Övriga tre lektorer medverkar inom sina respektive specialismråden. Tre av de fem universitetsadjunkterna är specialistsjuksköterskor inom ambulanssjukvård med magisterexamen, övriga specialistsjuksköterskor inom andra områden (se bifogad lärartabell).

Vid sidan av de tillsvidareanställda lärarna finns en adjungerad klinisk adjunkt med huvudanställning som ambulanssjuksköterska i Region Örebro län. Anställningen som adjungerad klinisk adjunkt innebär ett ansvar för studenter på verksamhetsförlagd utbildning inom ambulanssjukvård. Det finns även två doktorander, även de ambulanssjuksköterskor, med utbildningsuppdrag på universitetet inom ramen för extern finansiering med ALF-medel. Dessa båda doktorander deltar såväl i universitetets forskningsområden som i undervisning, vilket stärker den långsiktiga försörjningen av akademiskt meriterade lärare i programmet.

Av lärartabellen framgår vidare att externa föreläsare/lärare utgör en viktig resurs inom programmet. De är nödvändiga för att uppnå kvalitet över hela professionsfältet. Den externa läraren bidrar till att professionsanknyta undervisningen genom sin direkta förankring inom ambulanssjukvården eller dess samverkanspartner. Ett par exempel är kliniskt verksamma ambulanssjuksköterskor som medverkar i färdighetsträning, ergonomi och patientsäker förflyttning, barnmorskor som tränar simulerad prehospital förlossning, polisinspektörer och kriminaltekniker som föreläser om och instruerar i forensisk medvetenhet vid prehospitalt omhändertagande, barnmisshandel och våld i nära relationer samt specialistläkare som ger fördjupande föreläsningar om olika specifika medicinska tillstånd. Utbildningen är också beroende av externa resurser när det gäller att säkra handledning och seminariebehandling av examensarbeten. Där används disputerade sjuksköterskor inom eller med anknytning till ambulanssjukvård.

År 2017 utvecklades, i ett samarbete mellan Örebro universitet och Region Örebro län, förenade anställningar inom professionsutbildningar vid Institutionen för hälsovetenskaper. Syftet är att befattningshavaren ska kombinera utbildning, klinisk verksamhet och forskning. Detta ska bidra till att upprätthålla klinisk kompetens hos lärare och akademisk kompetens hos kliniskt verksamma samt främja samverkan mellan universitet och region inom forskning och utbildning. Det ska dessutom stödja möjligheterna till att skapa synergieffekter i klinisk forskning, öka möjligheterna för tvärvetenskap, stärka verksamhetsförlagd utbildning och evidensbaserad vård samt bidra till en positiv utveckling av verksamheterna. Knutet till ambulanssjukvårdsprogrammet finns för närvarande ett förenat lektorat.

En annan form av strategisk rekrytering är den så kallade meriterande överbyggande anställningen. Den innebär anställning som adjungerad universitetsadjunkt under 2 år med en omfattning på 49 %. Huvudanställningen inom aktuellt vårdyrke är förlagd till Region Örebro län. I adjungeringen ingår att befattningshavaren skriver ett självständigt arbete, i syfte att erhålla magister-/masterexamen, alternativt deltar i ett forskningsprojekt med sikte på eventuell forskarutbildning. Dessutom ska adjunkten genomföra den behörighetsgivande högskolepedagogiska utbildningen som del av sin pedagogiska meritering. Förhoppningen är att anställningsformen blir en plattform för framtida rekrytering av universitetsadjunkter eller doktorander.

I nuläget finns inom ambulanssjukvårdsprogrammet två sådana adjungeringar i samarbete med ambulans- och akutkliniken. De påbörjar inom kort studier på masternivå.

Enheten för omvårdnad har en personalplanering för huvudområdet och en aktuell kompetensförsörjningsplan. Planen pekar på behov av lärare med anledning av kommande pensionsavgångar samt av strategiska lektorsrekryteringar. Inom huvudområdet omvårdnadsvetenskap finns en intention att öka antalet seniora forskare som bedriver forskning samt öka inflödet av externa forskningsmedel. Det bör ytterligare bidra till att säkra den vetenskapliga förankringen i utbildningen. Annonsering av lektorer sker löpande men andelen sökande som går vidare till anställning är dessvärre inte tillräcklig. Återväxten av disputerade ambulanssjuksköterskor ser dock för närvarande god ut. Det finns två doktorander inom området (varav en nått halvtid) samt en nydisputerad ambulanssjuksköterska, som visat intresse för anställning som lärare vid Örebro universitet. Utöver detta finns på lärosätet en doktorand som är akutläkare, vilken visat intresse för undervisning och forskning inom området ambulans- och katastrofsjukvård.

Ingen av de professionskompetenta lärarna i ambulanssjukvårdsprogrammet beräknas gå i pension de närmaste fem åren. Enheten gör dock bedömningen att fler lektorer med docentkompetens med inriktning omvårdnad inom ambulans- och akutsjukvård behövs, för att säkerställa vetenskaplig kompetens på längre sikt.

Pedagogisk och vetenskaplig kompetens

Tillsvidareanställda lektorer och adjunkter har 20 % kompetensutvecklingstid i sin tjänst. Den ska främst användas till forsknings- och utvecklingsinsatser i syfte att höja och/eller bredda den vetenskapliga och pedagogiska kompetensnivån, samt följa utvecklingen inom det egna ämnesområdet. Exempel på användningsområden är egen forskning, deltagande i högskolepedagogiska kurser och seminarier samt deltagande i forskningsseminarier och högre seminarier.

Alla anställda lärare vid Enheten för omvårdnad har eller ska genomgå den behörighetsgivande högskolepedagogiska utbildningen, som motsvarar tio veckors heltidsstudier. På enheten finns också två av fakultetsnämnden utsedda så kallade excellenta lärare, det vill säga lektorer som visat särskild pedagogisk skicklighet. De excellenta lärarna skapar förutsättningar för hög utbildningskvalitet och bidrar till den pedagogiska utvecklingen vid lärosätet. De säkerställer att läraaktiviteter och examinationer håller hög standard genom att vara direkt närvarande och rådgivande vid utformning av kursinnehåll, läraaktiviteter och examinationer.

Flera av de lärare som i programmet ansvarar för simuleringsträning på kliniskt träningscentrum, har genomgått särskild utbildning i simuleringspedagogik.

På enheten pågår sedan 2021 ett aktivt arbete kring akademiskt lärarskap. Det innebär att läraren ska ha ett undersökande förhållningssätt till sin undervisning (den egna pedagogiska praktiken) och dess inverkan på studenters lärande. Läraren undersöker och utvecklar sin undervisning baserat på befintlig kunskap, utsätter den för kollegial granskning och gör sina erfarenheter offentliga. Det akademiska lärarskapet förutsätter samarbete, användning av kunskap bortom den egna erfarenheten samt vilja till kritisk reflektion, kollegial granskning och återkoppling. Det bidrar till utveckling av läraren och organisationen.

Individuell uppföljning och planering av lärarens kompetensutvecklingstid sker årligen i dialog med enhetschef och dokumenteras i ett underlag. Planeringen sträcker sig över kommande treårsperiod och ligger till grund för prioritering av vilken pedagogisk kompetensutveckling på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet, som behövs för att utveckla och bedriva ett akademiskt lärarskap. Dialogen innefattar också en avstämning vad gäller progression av pedagogisk meritering samt på vilket sätt den pedagogiska kompetensutvecklingen har breddat kompetensnivå och kommit utbildningen till gagn. Hur aktiviteter bidragit till att stärka utbildningens kvalitet och ämnets utveckling diskuteras också.

Lärarna ges också möjlighet att delta i kompetenshöjande insatser och kurser, som initieras av universitetets högskolepedagogiska centrum. Centret är ett övergripande stöd för vidareutveckling av lärares pedagogiska/professionella kompetens. Det erbjuder bland annat kurserna Högskolepedagogikens grunder, Högskolepedagogiska perspektiv, Hållbar utveckling i utbildning, Pedagogisk meritering, Problembaserat lärande och basgruppshandledning, Forskarhandledarutbildning, Handledning i klinisk verksamhet samt Att jobba rättssäkert och effektivt som lärare. Högskolepedagogiskt centrum bidrar också med stöd till lärarna i att utveckla undervisning och examinationer, med fokus på bland annat hur man skapar kursmål som fungerar i undervisningen, hur man formulerar användbara betygskriterier, hur man skapar engagerande läroaktiviteter och hur man arbetar med effektiv återkoppling. Vidare har Högskolepedagogiskt centrum fokus på breddat deltagande, digitalisering, hållbar utveckling, jämställdhetsintegrering och lärmiljöer i utbildningarna.

Örebro universitet och Region Örebro län har ett avtal om verksamhetsförlagd utbildning. Det reglerar såväl antalet platser som roller inom VFU-organisationen. Bland annat framgår att klinisk handledare bör ha adekvat specialistsjuksköterskeutbildning med magisterexamen samt pedagogisk kompetens (adekvat handledarutbildning). Placering av studenter sker i samverkan med studierektor i Region Örebro län och adjungerad klinisk adjunkt. I huvudsak placeras studenterna med handledare som har specialistsjuksköterskeexamen inom ambulanssjukvård. Alla kliniska handledare har inte adekvat handledarutbildning, men de erbjuds att delta i Örebro universitets handledarutbildning. Vid svårigheter att finna handledare enligt uppställda krav, kan sjuksköterskor med annan specialistsjuksköterskeexamen men med lång klinisk erfarenhet inom ambulanssjukvården, i vissa fall godtas. Inom den verksamhetsförlagda utbildningen finns idag relativt god tillgång på specialistutbildade kliniska handledare. Institutionen noterar samtidigt en ökad rekrytering av grundutbildade sjuksköterskor till ambulanssjukvården i regionen. Om tillgången på kliniska handledare med specialistutbildning minskar, kan detta medföra en risk för svårigheter att placera specialistsjuksköterskestudenter i verksamhetsförlagd utbildning.

Verksamhetsförlagd utbildning förekommer även utanför avtalsområdet (Region Örebro län), vilket är en förutsättning för att kunna ta emot studenter från hela landet. Studenten tar då, tillsammans med kursansvarig lärare och VFU-samordnare på universitetet, kontakt med vårdgivaren för att göra en förfrågan om möjligheter till en placering med handledare som motsvarar de krav som universitetet ställer. Studenten ansöker därefter om att få en så kallad "särskild placering" utanför avtalsområdet. Examinator i kursen kontrollerar att handledaren uppfyller kraven och godkänner därefter placeringen.

När studenter gör sin verksamhetsförlagda utbildning utanför avtalsområdet finns inte alltid en adjungerad klinisk adjunkt eller motsvarande, som är behjälplig vid bedömningssamtal eller vid uppfattade svårigheter att nå kursmålen. Det innebär att utbildningens lärare får träda in och ha tät kontakt med student och handledare under placeringstiden.

Lärarna har, utöver kompetensutvecklingstiden, 5–10 % administrativ tid i sin tjänst. Den är avsedd för deltagande i personal-, enhets- och lärarlagsmöten samt annan gemensam administration. För att stärka lärarnas vetenskapliga kompetens, utöver kompetensutvecklingstiden, finns också möjligheter att söka universitetsinterna medel för forskning eller deltagande i konferenser.

Värdering

Den sammanfattande bedömningen är att Specialistsjuksköterskeprogrammet med inriktning ambulanssjukvård har adekvat tillgång på lärarresurser. Den samlade kompetensen håller god kvalitet såväl vetenskapligt som pedagogiskt och professionsmässigt. En stor andel disputerade och medverkande doktorander, borgar för en utbildning med god forskningsanknytning, där studenten får möta lärare med hög vetenskaplig kompetens. Detta förstärks ytterligare genom professorernas aktiva medverkan i utbildningen, både som undervisande lärare och som examinatorer i medicin, vetenskapsteori, forskningsmetodik samt examensarbete. Den höga graden av tillsvidareanställningar främjar stabilitet inom undervisningen. Behovet av såväl stor kunskapsbredd som -djup tillgodoses av många externa lärare.

Tjänstgörings- och kompetensförsörjningsplaner upprättas på institutionsnivå för att säkerställa framtida kompetensbehov och möjliggöra en god framförhållning för kompetensförsörjning. Kortsiktiga och långsiktiga förändringar matchas mot aktuella rekryteringsbehov så att lärarnas sammantagna kompetens står i proportion till utbildningens innehåll och genomförande.

Antalet pensionsavgångar vid Örebro universitet den senaste femårsperioden har inneburit viss påverkan på befintliga lärarresurser. Även om andelen disputerade lärare som helhet är relativt hög, ser institutionen ett behov av att rekrytera fler lektorer för att tillföra undervisningen resurser. Samtidigt har konkurrensen om disputerade på senare år hårdnat, inte minst gällande lektorer med adekvat specialistsjuksköterskeutbildning. Det medför svårigheter vid rekrytering, för Örebro universitet liksom för andra lärosäten. Situationen hanteras genom att dels erbjuda sökanden attraktiva villkor i form av forskning i tjänst (biträdande lektorat) under en tidsbegränsad period, dels genom forskarutbildningen.

En intern konkurrens om lektorskompetens förekommer också. Flera av universitetslektorerna har vid sidan av pågående forskning också olika uppdrag (både inom lärosätet och externt). Det innebär ett ökat tryck på lärarresurserna. Institutionen ser därför behov av ytterligare förstärkningar i syfte att säkerställa tillräckligt med tillsvidareanställda lärare, i synnerhet disputerade med professionskompetens. Det är vidare en utmaning att tillhandahålla handledare under verksamhetsförlagd utbildning som har rätt pedagogisk kompetens, men den reella nivån kan i dagsläget anses tillfredsställande. För att stötta Region Örebro län i kompetensutvecklingen ger Örebro universitet pedagogiska kurser för kliniska handledare. Brist på kliniskt verksamma specialistsjuksköterskor innebär samtidigt svårigheter att lösgöra personal från den dagliga verksamheten, för att delta i handledarutbildning.

Bedömningsområde: Förutsättningar

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och svagheter samt hur dessa hanteras för att säkra en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel.

Bedömningsgrund Utbildningsmiljö

Det finns en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.

Lärosätets redogörelse:

Hög kvalitet i utbildning på avancerad nivå förutsätter att lärarkåren har såväl adekvat inriktningsspecifik- som akademisk kompetens. Kärnan i utbildningens lärarkår utgörs av 14 lärare, varav nio är forskarutbildade. Av dessa är två professorer, den ena specialistläkare inom akutsjukvård och den andra sjuksköterska/kemist. Bägge bedriver egen forskning inom akutsjukvård (inklusive ambulanssjukvård) respektive omvårdnad vid reumatisk sjukdom, handleder doktorander och fungerar som examinatorer inom medicin och vetenskaplig teori/metod samt examensarbete. De nio lektorerna (varav en docent) bedriver egen forskning och doktorandhandledning. Tre av dem är specialistsjuksköterskor inom ambulans och/eller anestesijukvård. Två adjunkter och en lektor har förenade anställningar. Lektorn i fråga är examinator i utbildningens kärnkurser (Omvårdnad i ambulanssjukvård och Omvårdnad i ambulanssjukvård med verksamhetsförlagd utbildning). Hon arbetar kliniskt inom ambulanssjukvården, är aktiv forskare (nära docentur) och handleder doktorander inom ambulansrelaterad forskning.

Bland de många lärare med mindre omfattande undervisningsinsatser i programmet, finns doktorander inom ambulanssjukvård, vilka parallellt med forskarstudierna arbetar kliniskt inom ambulanssjukvården. Studenterna möter även flera specialistsjuksköterskor inom ambulanssjukvård med klinisk förankring. En adjungerad klinisk adjunkt har en särskild roll inom den verksamhetsförlagda utbildningen. Hennes uppdrag är att samverka mellan akademi och klinik och att stötta handledare. Hon genomför halvtids- och slutbedömningar samt deltar i utarbetandet av bedömningskriterierna för examination inom den verksamhetsförlagda utbildningen. Det har stor betydelse för måluppfyllelse och patientsäkerhet.

Den universitetsadjunkt som är kursansvarig för utbildningens omvårdnadskurser är specialistsjuksköterska inom ambulanssjukvård. Han har dessutom delansvar för institutionens kliniska träningscentrum, där mycket av den praktiska färdighetsträningen sker. Simuleringsbaserad undervisning förekommer i flera kurser. Vid övningar och examinationer ingår återkoppling i grupp eller individuellt som en naturlig del, vilket sker i syfte att stärka studentens lärande. Andra studentaktiva undervisningsformer är case-metodik enligt Harvard, flipped classroom samt active learning classroom. Kamratgranskning används i flera av de skriftliga rapporter som under utbildningen ska lämnas in, vilket uppskattats av studenterna. I kursvärderingar har det lyfts fram som ett ”bonuslärande”, att både få granska andras arbeten och att själv bli granskad.

I lärargruppen bedrivs ett kontinuerligt utvecklingsarbete med forskningsanknytning av utbildningen. Det sker i form av regelbundna kurs- och lärarlagsmöten. Även programråden är viktiga utvecklingsarenor, då också studenter och kliniska samarbetspartner lämnar bidrag. De båda programansvariga för specialistsjuksköterskeutbildningarna träffas regelbundet tillsammans med programansvarig för Sjuksköterskeprogrammet. Vid dessa möten sker ett värdefullt erfarenhetsutbyte med diskussioner om bland annat forskningsanknytning, pedagogik, klinisk utveckling och praktiska frågor.

Vid Örebro universitet finns pågående forskning med betydelse för ambulanssjuksköterskans arbete. Bland annat pågår forskning om klinisk bedömning och vårdnivå inom ambulanssjukvården, om ambulanssjukvårdens bemötande av anhöriga vid suicid, om hot och våld inom ambulanssjukvård, om palliativ vård inom ambulanssjukvården och om ambulanssjukvårdens hantering och förberedelse vid katastrofer. Studenter erbjuds årligen att medverka i pågående forskningsprojekt med betydelse för ambulanssjukvård och handleds då av disputerad forskare eller doktorand. I en institutionsgemensam och multiprofessionell forskargrupp inom akutsjukvård (ledd av professor Lisa Kurland) utforskas hela den akuta vårdkedjan, det vill säga från skadeplatsen/platsen för akut insjuknande, via larmsamtal, ambulanssjukvård och omhändertagande på akutmottagningen. I forskargruppen studeras symptom, tidskritiska tillstånd och det akuta omhändertagandet hos individer i alla åldrar, ur både ett patient- och organisatoriskt perspektiv. I ämnesområdet ingår både vardagliga situationer och särskilda händelser när många drabbas, såsom vid stora olyckor eller katastrofer. Därtill ingår forskare och doktorander inom ambulanssjukvård i omvårdnadsmiljöer såsom Care about Caring. Ett mycket nära samarbete finns med regionens akutsjukvård (tillika universitetssjukvårdsenhet). I dess FoUU-grupp deltar på regelbunden basis programansvarig lärare och lärare med förenad anställning. Förenat anställda bidrar på kontinuerlig basis i utveckling av PM, riktlinjer och strategier inom ambulanssjukvården i Region Örebro län, vilket gynnar både universitetet och den kliniska verksamheten. Vidare samarrangeras evenemang såsom akutsjukvårdssymposier och temadagar.

Studenterna involveras i en forskande kontext när de möter aktiva forskare i föreläsningar och seminarier. Forskningsnärvaron löper som en röd tråd i undervisningen, där lärare hämtar exempel från egen såväl som andras pågående och genomförda forskning. Skolningen i ett vetenskapligt förhållningssätt påbörjas tidigt i programmet och fortgår under hela utbildningen genom att studenterna läser forskningslitteratur, skriver texter av vetenskaplig karaktär samt kritiskt granskar texter och andra framställningsformer. Studenter erbjuds också att medverka i pågående forskningsprojekt med betydelse för ambulanssjukvård, och handleds då av disputerad forskare eller doktorand. Sammantaget möjliggör detta för studenterna att successivt utveckla en självständig och kritisk hållning till undervisning och lärande.

Värderingen

Den sammantagna bedömningen är att det finns en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö. Verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning på Specialistsjuksköterskeprogrammet med inriktning ambulanssjukvård. Undervisningen genomförs av erfarna forskare, med både vetenskaplig och klinisk prehospital kompetens, vilka kan fungera som förebilder för studenten. Studenten möter kursansvariga lärare, examinatorer, föreläsare, handledare och seminarieledare med egen aktiv forskning och/eller med specialistkunskaper inom ambulanssjukvård. Flera av lärarna har såväl en doktorsexamen som en specialistexamen inom ambulanssjukvården samt är yrkesverksamma inom ambulanssjukvård. Det stärker samverkan mellan forskning, undervisning och praktik. Specialiseringarna täcker ett brett fält med betoning på omvårdnad inom ambulans- och akutsjukvård, men studenterna kommer även i kontakt med anestesijuksköterskor, barnmorskor, distriktssköterskor, psykiatrisjuksköterska, pediatriker, rättsodontolog och kriminaltekniker under sin utbildning.

Sammantaget ger ovanstående studenten en insikt om komplexiteten i yrket och de många vetenskapliga grenar som bidrar till att forma kunskapsläget. Handledare för examensarbeten på avancerad nivå är i huvudsak disputerade eller doktorander som passerat halvtid, med pågående forskning inom ambulanssjukvård. För att tydligt professionsanknyta undervisningen är kliniskt träningscentrum en central plats för färdighetsträning. Där finns en träningslägenhet och en del hjälpmedel såsom dockor och attrapper för olika praktiska moment. För närvarande saknas dock möjlighet att öva patientomhändertagande i prehospital miljö i ett ambulansfordon eller med simulatorer. Likaså saknas övningsområden för praktisk övning på skadeplatser eller i rasområden. Än så länge tillgodoses det av ett samarbete med Räddningstjänsten, då ekonomiska ramar saknas för utbyggnad.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel. Dessa exempel kan bestå av kursmål, läraaktiviteter, hur examinationsuppgifter är utformade och vilka bedömningskriterier som används.

Bedömningsgrund Måluppfyllelse – kunskap och förståelse

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå det utvalda målet inom kunskapsformen kunskap och förståelse i examensordningen.

Mål

visa kunskap om områdets vetenskapliga grund och insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete samt kunskap om sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet och sambandets betydelse för yrkesutövningen.

Lärosätets redogörelse:

Första dagen, i introduktionen till utbildningen, ges en föreläsning om betydelsen av evidens, akademiskt skrivande och skillnaden mellan att studera på grund- och avancerad nivå. Utbildningsinnehållets koppling till vetenskap och beprövad erfarenhet återkommer sedan i samtliga delar av utbildningen. Utbildningen arbetar också aktivt för att säkerställa att studenterna uppnår kunskap om inriktningens vetenskapliga grund, om sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet samt sambandets betydelse för yrkesutövningen. Några exempel på hur detta säkerställs är:

- I samtliga kurser används vetenskapliga artiklar som del av referenslitteraturen.
- Vid samtliga seminarier och inlämningsuppgifter redovisas vilka vetenskapliga referenser som använts.
- Vid seminarier används olika modeller för redovisning såsom skriftligt PM eller presentationsprogram, för att studenterna ska få träna på vetenskaplig presentation.
- Tydliga instruktioner till alla föreläsare om att deras presentationer ska bygga på vetenskaplig litteratur med tydliga referenser.

Ett av kursmålen i första terminens kurs, Akut och prehospital medicin (MC201A), är att studenten efter avslutad kurs ska ”*visa förmåga att kritiskt reflektera kring klinisk bedömning av den akuta patienten utifrån ett vetenskapligt förhållningssätt*”. Det är en central del av ambulanssjuksköterskans arbete att kunna göra en klinisk bedömning av patienten, varför det är synnerligen viktigt att studenten har kunskap om den vetenskapliga grunden för detta. Momentet inleds med att studenten tar del av inspelade föreläsningar gällande klinisk bedömning. Där presenteras processer och teoretiska modeller för klinisk bedömning och instrument/bedömningsverktyg för kliniskt beslutsfattande. Inspelade föreläsningar har valts som undervisningsform mot bakgrund av att studenterna i regel kombinerar halvtidsstudierna med förvärvsarbete. Undervisningsformen möjliggör för studenten att ta del av föreläsningen vid en tidpunkt som passar denne, men också att ta del av föreläsningen vid upprepade tillfällen. Efter detta erbjuds två lärarledda workshoppar kring klinisk bedömning. Dessa består av ett antal autentiska fallbeskrivningar (av både barn och vuxna med olika sjukdomstillstånd) i vilka studenten, tillsammans med medstudenter och lärare, får öva på att fatta medvetna beslut kring vilken information de behöver för att göra sin bedömning. De reflekterar kring hur information tolkas och hur olika delar i modellerna för klinisk bedömning påverkar sjuksköterskans bedömning av patienten. Utifrån föreläsningarna och

workshopparna ska studenten sedan själv välja en modell eller instrument för klinisk bedömning att fördjupa sig kring. Studenten ska söka vetenskaplig litteratur (artiklar) om den valda modellen/instrumentet. I en individuell skriftlig rapport ska studenten sedan föra ett kritiskt resonemang kring för- och nackdelar med modellen/instrumentet samt värdera dess tillförlitlighet ur ett vetenskapligt perspektiv. Den skriftliga rapporten bedöms utifrån betygskriterier som omfattar krav på förmåga att integrera information från vetenskapliga källor och att kritiskt reflektera. Både kliniska och vetenskapliga hänsyn måste tas, vilket kan kopplas till examensmålet ”att visa kunskap om sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen”. Vidare ställs krav på att söka och använda vetenskaplig litteratur samt att omsätta denna i klinisk kontext med relevans för specialistområdet. Det utgör i sig en del av att ha kunskap om specialistområdets vetenskapliga grund.

I den efterföljande kursen, Vetenskapsteori och forskningsmetodik (OM202A), fördjupas kunskaperna kring det vetenskapliga perspektivet utifrån ambulanssjukvårdens specifika kontext. Kursen är uppdelad i fyra delar: vetenskaplig teori, statistik, forskningsmetodik samt författande av en forskningsplan. Det finns ett flertal läraktiviteter, som var för sig, stödjer ett fördjupat lärande inom vetenskapsteori och forskningsmetod. Professionen som specialistsjuksköterska med inriktning ambulanssjukvård innefattar bland annat ett ansvar att grunda sitt omvårdnadsarbete i bästa tillgängliga evidens samt att medverka i utveckling av arbetsmetoder och riktlinjer med ett vetenskapligt förhållningssätt. I syfte att skapa goda förutsättningar för det, ger undervisningen fördjupade kunskaper i strukturerade sökningar av vetenskapliga artiklar i databaser och värdering av vetenskaplighet i dessa. Under kursen finns återkommande tillfällen då studenten tränar på att söka och värdera forsknings- och analysmetoder samt resultat från vetenskapliga artiklar inom ambulanssjukvård, inklusive att skapa en sökmatrix. Studenterna förväntas ta eget ansvar för inläsning och självstudier. De ges möjlighet att ta del av inspelade korta introduktionsföreläsningar, studera kurslitteratur, frivilligt fördjupningsmaterial samt kunskapstester med flervalsfrågor. I gruppuppgifter inom statistik och vetenskaplig metodik samarbetar studenterna kring olika databassökningar och skriver gemensamt en rapport som lämnas in. De genomför sedan kollegiala granskningar av annan grupps rapport och lämnar förslag till förbättringar. Slutligen examineras momentet vid seminarier där rapporterna presenteras muntligt och diskuteras i hela gruppen. Betygskriterier för att bli godkänd är att ”vald statistisk analytisk metod och dess tillämpning beskrivs, presenteras och exemplifieras vid seminariet” och att studenten ska kunna ”visa förmåga att diskutera styrkor och svagheter med olika metodval och kunna reflektera över vilka perspektiv som olika metoder (kvantitativa, kvalitativa och litteraturstudier) kan bidra med till ett valt ämnesområde”. Vid båda seminarierna ska studenten också visa ett aktivt deltagande i diskussionerna.

I en forskningsplan formulerar studenterna slutligen parvis ett syfte och skriver en plan för ett tänkt projekt eller examensarbete. Syftet ska utgå från ett problemområde inom omvårdnad i ambulanssjukvårdens kontext där kursmålet ”visa kunskap och förståelse inom huvudområdet för utbildningen och specifikt med inriktning ambulanssjukvård, inbegripet såväl överblick över området som fördjupade kunskaper inom vissa delar av området samt insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete” ligger till grund för den fortsatta planen. Studenten visar att denne nått kunskapsmålet genom att använda ett centralt begrepp eller teorier/teoretiska modeller av relevans för omvårdnad. Studenten formulerar en bakgrund som baseras på, och relaterar till, kritisk granskning av aktuell forskning inom studerat område med relevans för omvårdnad och specialinriktning ambulanssjukvård. Uppbyggnad och struktur av forskningsplanen examineras utifrån övriga kursmål. Studenterna får två handledningstillfällen under kursen och momentet innehåller också ett seminarium, där de responderar på sin egen forskningsplan och opponerar på en annan. Syftet är att skapa förutsättningar för att träna på att identifiera egna kunskapsbehov, kritiskt granska och opponera på andras arbete samt respondera och argumentera för sina val inför det kommande examensarbetet i termin 4.

I nästföljande omvårdnadskurser, Omvårdnad inom ambulanssjukvård (OM209A) och Omvårdnad inom ambulanssjukvård med verksamhetsförlagd utbildning (OM210A), fortsätter studenten att träna på att söka och värdera resultat från vetenskapliga artiklar och relatera dessa till olika perspektiv för

yrkesutövningen. I kursen Omvårdnad inom ambulanssjukvård (OM209A) ingår kursmålet "*analysera ambulanssjukvårdens vetenskapliga grund och ambulanssjuksköterskans yrkesprofession*". De läraaktiviteter som är kopplade till detta mål är dels en föreläsning om ambulanssjukvård som akademiskt ämne, specifika forskningsfrågor inom ämnesområdet, forskningsmetodologiska utmaningar inom ambulanssjukvård och hur centrala omvårdnadsbegrepp kan appliceras inom ambulanssjukvård. En annan föreläsning presenterar EXPAND-modellen, som är en vetenskapligt utvecklad modell för omvårdnad inom ambulanssjukvård. Vidare ska studenten läsa in litteratur kring specialistsjuksköterskans kärnkompetenser, kompetensbeskrivning för ambulanssjuksköterskor och vetenskapliga artiklar kring ambulanssjuksköterskans kompetens.

Studenten genomför också två dagars fältstudie inom ambulanssjukvård. Kunskaper och reflektioner från föreläsningar, fältstudier och kurslitteratur ska sedan integreras i en individuell skriftlig rapport, i vilken studenten ska välja ut minst tre av sjuksköterskans sex kärnkompetenser (personcentrerad vård, samverkan i team, evidensbaserad vård, förbättringskunskap för kvalitetsutveckling, säker vård samt informations- och kommunikationsteknologi) och tydligt kontextualisera dessa ur ett ambulanssjuksköterskeperspektiv. Vidare ska studenten reflektera kring dem med stöd i vetenskaplig litteratur (minst en vetenskaplig källa) och använda ett korrekt akademiskt skriftspråk i uppgiften för att bli godkänd.

I kursen Omvårdnad inom ambulanssjukvård med verksamhetsförlagd utbildning (OM210A) relaterar kursmålet "*kunna reflektera över arbets- och förhållningssätt som leder till en hållbar utveckling avseende arbetsmiljö, ekonomisk och miljömässig medvetenhet*" till examensmålet "*att visa kunskap om sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet samt sambandets betydelse för yrkesutövningen*". Kursmålet examineras genom att studenten skriver en individuell skriftlig rapport, där denne identifierar arbets- och förhållningssätt som leder till hållbar utveckling inom ambulanssjukvård. Exempel kan vara hållbar rekrytering, psykosocial arbetsmiljö, ekonomisk- och miljömässig medvetenhet (elbilar, ECO-driving), hållbar vård, med mera. Läraaktiviteten innebär att studenten tar del av en inspelad föreläsning där hållbarhetsbegreppet och teoretiska perspektiv på hållbarhet presenteras. Även vetenskapliga studier och evidens kring olika aspekter av hållbarhet med relevans för ambulanssjukvård beskrivs. Studenten ska sedan välja ett område eller ämne att fördjupa sig inom och skriva en individuell, kritisk reflektion, i vilken minst två vetenskapliga artiklar ska anges som referens för att förankra eller diskutera gjorda fynd. För att visa att kunskapsmålet är uppfyllt ska studenten i sin skriftliga rapport ha identifierat en situation eller ett fenomen inom ambulanssjukvård. Studenten ska relatera det valda fenomenet eller situationen till begreppet hållbar utveckling och använda vetenskapliga källor för att förankra eller diskutera sina fynd. Under den verksamhetsförlagda utbildningen omsätter och tränar studenten sina teoretiska kunskaper i praktiskt arbete. Studenten reflekterar tillsammans med handledare och adjungerad klinisk adjunkt gällande omvårdnadsarbete och arbetssätt utifrån aktuell evidens. Målpuppfyllelse säkerställs genom återkoppling och diskussioner i samband med halvtidsvärdering, i förhållande till de lärandemål som beskrivs i bedömningsunderlaget för verksamhetsförlagd utbildning (BeVut).

I utbildningens sista kurs, Examensarbete med inriktning mot ambulanssjukvård (OM024A), sammanfogas de samlade kunskaperna från tidigare genomförd kandidatexamen, de fördjupade och kontextuella kunskaperna från kursen Vetenskapsteori och forskningsmetodik (OM202A) samt ingående moment i övriga utbildningens medicinska- och omvårdnadskurser. Studenterna skriver examensarbetet parvis. De identifierar själva ett syfte som utgår från ett omvårdnadsproblem inom ambulanssjukvård som de identifierat, antingen under sin verksamhetsförlagda utbildning eller utifrån andra erfarenheter. De flesta studenter väljer att göra en litteraturöversikt med systematiskt arbetssätt, där de söker vetenskapliga originalartiklar i lämpliga databaser. Men även studenter som väljer att genomföra en empirisk studie kommer att göra databassökningar för vetenskapliga artiklar för bakgrund och diskussion i sina arbeten. Jämfört med kandidatnivån är kraven för examensarbete på magisternivå högre och ska ha relevans för respektive specialistområde. På magisternivå krävs bland annat en tydlig problematisering utifrån aktuellt forskningsläge, tydlig förankring i teori och forskning inom ambulanssjukvård, höga krav

vad gäller metodbeskrivning, korrekta analyser och metoddiskussion. Studiens styrkor och svagheter samt validitet/trovärdighet ska diskuteras liksom resultatet, utifrån ett reflekterande och kritiskt förhållningssätt. Vad gäller kvalitativ metod måste textmaterialet från datainsamlingen vara väl genomarbetat och analysen väl genomförd. För kvantitativ metod krävs relevant statistisk analys. I en litteraturstudie ska sökning och databaser ske med stöd av universitetsbibliotekets ämnesbibliotekarie och baseras på den analysmetod som väljs. Följande moment är betygsgrundande: Godkänt skriftligt examensarbete, genomfört och godkänt respondentskap av eget examensarbete samt opponentskap genom muntlig och skriftlig kritisk granskning av annat examensarbete, deltagande vid minst ett seminarium som åhörare samt obligatorisk närvaro vid kursintroduktion.

Värdering

Den sammanfattande bedömningen är att utbildningens genomförande säkerställer att studenterna, efter utbildningen, har kunskap om områdets vetenskapliga grund och insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete samt kunskap om sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet och sambandets betydelse för yrkesutövningen.

Studenterna får tidigt i utbildningen reflektera över ambulanssjuksköterskans arbete utifrån vetenskapligt material och med ökande svårighetsgrad söka, värdera och använda vetenskapliga artiklar. Det finns en tydlig progression som går mot allt större krav på självständighet hos studenten när det gäller vetenskaplig mognad och förmågan till kritisk reflektion. Samtidigt ställs redan från början krav på studenten att använda sig av vetenskapliga källor, vilket speglar att utbildningen bedrivs på avancerad nivå och bygger vidare på tidigare kunskaper. Eftersom studenterna har olika förförståelse och vana vid att använda vetenskaplig litteratur för att utveckla sin ämneskunskap, har det visat sig vara viktigt att använda undervisningsformer som stimulerar denna interaktion tidigt i utbildningen. Att studenterna snabbt kommer i gång med att såväl söka och granska vetenskaplig information som att själva formulera sig i skrift är en medveten strategi. Erfarenheten visar att detta kan vara en utmaning för en del studenter som inte studerat på ett tag, men är därför särskilt viktigt att träna tidigt.

Att flera lärare som studenten möter i utbildningen är disputerade forskare eller doktorander inom ambulanssjukvård (och samtidigt yrkesaktiva ambulanssjuksköterskor) tydliggör också sambandet mellan vetenskaplig grund och yrkesutövningen, vilket är en styrka.

Utrymme för utveckling finns avseende undervisningen i kursen Vetenskapsteori och forskningsmetodik (OM202A), som i alla delar inte är inriktningsspecifik. Förbättringar planeras för att ge ett tydligare fokus på forskning inom ambulanssjukvård och de speciella metodologiska och etiska utmaningar som finns där. I två pågående revideringar av andra specialistsjuksköterskeprogram finns planer på att integrera teori- och metodinnehållet i andra kurser, snarare än att samla dessa i en särskild kurs. Beroende på utfallet av detta kan förändringar av Specialistsjuksköterskeprogrammet inriktning ambulanssjukvård på sikt komma att göras. Vidare kan kunskapen kring hur evidens utvecklas och implementeras stärkas ytterligare genom att specifikt diskutera dessa frågor, i relation till vetenskapsmetodologiska utmaningar inom ambulansrelaterad forskning.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel. Dessa exempel kan bestå av kursmål, läraaktiviteter, hur examinationsuppgifter är utformade och vilka bedömningskriterier som används.

Bedömningsgrund Måluppfyllelse – färdighet och förmåga

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå det utvalda målet inom kunskapsformen färdighet och förmåga i examensordningen.

Mål

visa förmåga att självständigt bedöma den sjukes eller skadades somatiska och psykiska status och omedelbara behov samt visa förmåga att genomföra de åtgärder som krävs för patienter under starkt varierande förhållanden.

Lärosätets redogörelse:

Behörighetskrav till utbildningen är yrkeserfarenhet som sjuksköterska motsvarande minst två års heltidstjänstgöring. Det innebär att studenten redan har kliniska erfarenheter och har uppnått självständighet inom sjuksköterskeyrket. Utbildningen syftar, mot bakgrund av det, till att vidareutveckla studentens kompetens. Studenten ska självständigt kunna bedöma den sjukes eller skadades somatiska och psykiska status. Studenten ska vidare kunna genomföra åtgärder för patienter med akuta behov i skiftande prehospitala vårdmiljöer. Eftersom utbildningen ligger på avancerad nivå förutsätts att studenten har goda förkunskaper inom såväl omvårdnad som medicin. Genom att först fokusera på teoretiska grunder med betydelse för examensmålet, sedan lägga till praktisk momentträning för att slutligen integrera teoretiska kunskaper och praktiska färdigheter, i först simulerad miljö på kliniskt träningscentrum och slutligen i verksamhetsförlagd utbildning, sker en tydlig progression av studentens samlade kunskap och förmåga.

Det ovan angivna examensmålet uppfyller studenten genom examinationer i flera kurser. Det examineras först genom kursmål som delvis relaterar till målet, i de teoretiska kurserna Akut och prehospital medicin (MC201A) (*"förmåga att bedöma"*) och Omvårdnad inom ambulanssjukvård (OM209A) (*"förmåga att genomföra åtgärder under starkt varierande förhållanden"*). I kursen Omvårdnad inom ambulanssjukvård med verksamhetsförlagd utbildning (OM210A) examineras kursmålet i sin helhet under den verksamhetsförlagda utbildningen.

I kursen Akut och prehospital medicin (MC201A) är ett kursmål att studenten efter avslutad kurs ska *"självständigt kunna bedöma och värdera akuta kliniska tillstånd hos patienter i alla åldrar"*. Studentens förmåga examineras i ett fallseminarium (2 hp). Inför seminariet ska studenten läsa in sig på ett antal fiktiva patientfall med relevans för ambulanssjukvårdens kontext. Fallen är medvetet diffust beskrivna för att stimulera till en bredare inläsning och förberedelse av litteratur kring olika tillstånd. Studenterna delas under seminariet in i grupper, där de får arbeta kring ett av fallen. De får tillsammans diskutera troliga orsaker till patientens tillstånd, tolka kliniska fynd samt föreslå riktade kliniska undersökningar och anamnesfrågor, med relevans för det aktuella fallet inklusive akuta åtgärder. Efter diskussion i mindre grupper sker redovisning i helgrupp, med fokus på den kliniska bedömningens

utmaningar och fallgropar just för det aktuella fallet. För godkänt betyg ska studenten delta aktivt i fallseminariet genom att komma med inlägg, lyssna och delta i de aktiviteter som genomförs under seminariet. Studenten ska också kunna redovisa vilken litteratur som har använts i förberedelserna samt motivera sina svar och ställningstaganden utifrån vetenskaplig litteratur.

I kursen Omvårdnad inom ambulanssjukvård (OM209A), examineras kursmålet ”*visa fördjupad förmåga att självständigt initiera, genomföra och utvärdera specifika omvårdnadsåtgärder i ambulanssjukvårdens vårdmiljöer*”. Det kan kopplas till det övergripande examensmålet andra del, att ”*visa förmåga att genomföra de åtgärder som krävs för patienter under starkt varierande förhållanden*”. Den teoretiska undervisning som relaterar till kursmålet, innehåller en inspelad föreläsning om omvårdnad vid hjärtstopp och kunskap som kopplar till den praktiska färdighetsträningen i simulerad miljö på kliniskt träningscentrum. Under två dagar tränar studenterna på praktiska omvårdnadsåtgärder relaterade till luftvägshantering, andning, cirkulation (inklusive tekniker för att stoppa blödningar) samt träning i att använda olika utrustning samt metoder för spinal rörelsebegränsning och frakturstabilisering. Två dagars fältstudier ingår också i kursen. Målet examineras genom en individuell skriftlig rapport som sedan följs upp av ett seminarium. I den skriftliga rapporten ska studenten, utifrån den fältstudie som ingår i kursen, identifiera ett patientfall i en prehospita miljö, beskriva fallet och reflektera kring omvårdnadsåtgärder utifrån den aktuella vårdmiljön. Under seminariet presenteras först fyra olika patientfall (som till exempel en 40-årig kvinna med hjärtstopp eller en 85-årig man med misstänkt höftfraktur). Därefter delas studenterna in i mindre grupper som tilldelas olika vårdmiljöer och prehospitala kontexter, vilka presenteras utifrån bilder (till exempel en bild som visar ett rymligt vardagsrum i en villa, en som visar en busstation med mycket människor en vinterdag eller en som visar ett trångt källarutrymme). Studenterna ska sedan i de små grupperna resonera kring hur de, utifrån den vårdmiljö de tilldelats, måste anpassa sina omvårdnadsåtgärder. De ska beskriva i vilken ordning de väljer att genomföra olika omvårdnadsåtgärder och vilka konsekvenser deras val får för patienten. Efter gruppdiskussionerna återsamlas hela klassen och varje grupp får redovisa sina diskussioner. Studenterna får sedan gemensamt reflektera kring hur vårdmiljöer och kontext påverkar prioritering och val av omvårdnadsåtgärder. För att godkännas på examinationen ska studenten i den skriftliga redogörelsen använda minst en vetenskaplig referens, med tydlig relevans för det specifika patientfallet och/eller vårdmiljön. För godkänt betyg på seminariet ska studenten vara aktiv i diskussionerna.

Slutligen examineras hela examensmålet i kursen Omvårdnad inom ambulanssjukvård med verksamhetsförlagd utbildning (OM210A) genom kursmålet ”*visa förmåga att självständigt bedöma behov av- och genomföra adekvata vårdåtgärder under starkt varierande prehospitala förhållanden*”. Undervisningen består av åtta veckors verksamhetsförlagd utbildning i ambulanssjukvården. Inom ramen för detta gör studenten också en kortare placering på anestesivdelning, för att specifikt få undervisning och praktisk träning i att upprätthålla fri luftväg och att ventilerar patienter i behov av det. Vidare ingår fältstudier på förlossningsavdelning, eftersom det bedömts som osannolikt att studenten får vara med om en förlossning under sin verksamhetsförlagda utbildning. Den teoretiska kunskapen och den färdighetsträning som inhämtas under programmets första år, ska nu omsättas i praktisk-klinisk verksamhet. Bedömningsförmåga och omvårdnadsåtgärder tränas för att uppnå en hög grad av självständighet. Studenten går således från att ha tränat i simulerad miljö till verkliga situationer. Den verksamhetsförlagda utbildningen examineras med hjälp av ett validerat bedömningsinstrument, BeVut, som utgår från kursens specifika lärandemål. Bedömningskriterierna innefattar att studenten visat självständighet i att bedöma status och omvårdnadsbehov samt genomföra adekvata vårdåtgärder under starkt varierade förhållanden. Detta visar studenten genom att inhämta information på ett strukturerat och situationsanpassat sätt samt analysera och tolka patientens tillstånd utifrån händelse, sjukdomshistoria och vitala parametrar. Vidare ska studenten visa förmåga att identifiera och prioritera mellan olika omvårdnads- och medicinska åtgärder. Studenten ska kunna fatta relevanta beslut och anpassa vårdtempot utifrån individuella behov, medicinska tillstånd och vårdsituation samt genomföra och utvärdera effekten av åtgärderna. Om studenten vid halvtidsbedömning inte bedöms ligga i linje med de

uppsatta lärandemålen, skrivs en åtgärdsplan. Syftet är att förtydliga vad studenten behöver fokusera på för att nå målpuppfyllelse under resterande tid av verksamhetsförlagd utbildning.

Värdering

Den sammanfattande bedömningen är att utbildningen säkerställer studentens förmåga att självständigt bedöma den sjukes eller skadades somatiska och psykiska status samt dess omedelbara behov. Vidare säkerställer utbildningen att studenten har förmåga att genomföra de åtgärder som krävs för patienter i starkt varierande förhållanden.

Redan i den första omvårdnadskursen introduceras vikten av att anpassa bedömning och omvårdnadsåtgärder till ambulanssjukvårdens speciella vårdmiljö. Det följs sedan upp med först praktisk träning i simulerad miljö och slutligen i reell miljö och kontext. Under den verksamhetsförlagda utbildningen fördjupas studentens kliniska kompetens genom möten med patienter och anhöriga i varierande vårdbehov och under kraftigt skiftande kontexter. Genom kontinuerlig reflektion med handledare och adjungerad klinisk adjunkt får studenterna öva på att problematisera kring olika situationer, vilket är en viktig del av deras utveckling till självständiga specialistsjuksköterskor. Flera av lärarna är kliniskt verksamma inom ambulanssjukvården, vilket ökar möjligheten att stötta både enskilda studenter i deras utveckling och handledarna i handledning och bedömning av studentens kunskaper. En annan styrka är att studenten erbjuds en veckas verksamhetsförlagd utbildning inom anestesiverksamhet och fältstudie inom förlossning. Studenten får då möjlighet att särskilt träna bedömning och omvårdnadsåtgärder vid luftvägsproblem samt i samband med förlossning.

En utmaning är att vissa studenter på åtta veckors verksamhetsförlagd utbildning inte hinner bli tillräckligt självständiga. De får helt enkelt inte möta tillräckligt många olika patienter och varierande vårdmiljöer för att nå kunskapsmålet om självständighet. Det kan framför allt märkas på studenter som saknar tidigare erfarenhet från ambulanssjukvård. Utbildningens omfattning utgör samtidigt en begränsning, som gör det svårt att utöka den verksamhetsförlagda utbildningen, utan att det blir på bekostnad av teoretiska kunskaper. Planering pågår för att inför kommande perioder av verksamhetsförlagd utbildning dela upp den i två fyraveckors-perioder. Den första placeringen ska då förläggas på en ambulansstation med något färre uppdrag alternativt uppdrag med längre vårdtid. En sådan inledande placering innebär att studenten träffar färre enskilda patienter, i syfte att öka dennes möjlighet att hinna reflektera tillsammans med handledare, inhämta ytterligare teoretisk kunskap och/eller genomföra färdighetsträning mellan uppdragen. I den senare perioden är det tänkt att studenten placeras på en ambulansstation med fler men kortare vårduppdrag. Studenten får då mer mängdträning och träffar fler enskilda patienter. Det innebär att studenten bör kunna nå en högre grad av självständighet i bedömning och omvårdnadsåtgärder.

Träning av praktiska färdigheter på kliniskt träningscentrum är för närvarande inte obligatoriska moment i utbildningen utan erbjuds som lärtillfällen. Om studenter, utan tidigare erfarenhet av specifika omvårdnadsmoment i ambulanssjukvårdens vårdmiljö, inte närvarar vid undervisningen har dessa ofta inte uppnått uppsatta lärandemål vid den aktuella examinationen. Här behöver vi ta ställning till om delar av den kliniska träningen ska göras obligatoriska.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel. Dessa exempel kan bestå av kursmål, läraaktiviteter, hur examinationsuppgifter är utformade och vilka bedömningskriterier som används.

Bedömningsgrund Måluppfyllelse – värderingsförmåga och förhållningssätt

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt i examensordningen.

Mål

visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlöpande utveckla sin kompetens. →
Visa progression

Lärosätets redogörelse:

Studenten uppfyller ovan angivet examensmål genom examinationer i kurserna Vetenskapsteori och forskningsmetodik (OM202A) och Omvårdnad inom ambulanssjukvård med verksamhetsförlagd utbildning (OM210A). Kursmålet är här att studenten ska *”visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlöpande utveckla sin kompetens”*. I kursen Examensarbete med inriktning mot ambulanssjukvård (OM024A) examineras studenten i kursmålet *”visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att ta ansvar för sin kunskapsutveckling”*.

För att studenten ska få möjlighet reflektera kring sin egen kompetens och sitt inhämtande av kunskaper, ges undervisning under flera delmoment fördelat på olika kurser. I kursen Akut och prehospital medicin (MC201A) ska studenten under ett fallseminarium – där förmåga att självständigt kunna bedöma och värdera akuta kliniska tillstånd examineras – kunna uppge och motivera vilken litteratur som använts för inläsning och förberedelser inför seminariet. Detta ställer krav på studentens förmåga att själv identifiera lämplig litteratur och att reflektera över sina egna kunskapsbehov. I den kortare omvårdnadskursen, Omvårdnad inom ambulanssjukvård (OM209A), ingår undervisning i form av färdighetsträning i simulerad miljö. Då ska studenten efter genomförd moment- eller scenarioträning i simulerad miljö dels utvärdera och analysera sin egen insats genom reflektion, dels få återkoppling från medstudenter och lärare. Denna undervisningsform ökar studentens förmåga att värdera sin egen insats och att skapa förutsättningar för vidare lärande, men bidrar också till att skapa en självreflekterande hållning.

I utbildningens andra kurs, Vetenskapsteori och forskningsmetodik (OM202A), fördjupar studenten sin förmåga att utveckla det vetenskapliga förhållningssättet. Lärandemålen utgår bland annat från studentens förmåga att identifiera sina egna behov av ytterligare kunskap inom området. De olika undervisningsformerna bygger på att studenten själv tar ansvar för sitt lärande och är aktiv i sitt kunskapsökande. Studenten styr på det sättet över sin kunskapsinhämtning och identifierar vad denne behöver för att uppnå kursens mål. Utformning av en forskningsplan används som medel i kunskapsutveckling gällande strukturerad planering, sökstrategier samt värdering av kvalitet i forskning. I forskningsplanen ska studenten tydligt beskriva sina ytterligare behov av kunskap inför fortsatta studier. En del av examinationen i kursen utgörs också av opponentskap på annan students arbete samt respondentskap på den egna forskningsplanen. Det innebär att studenten får visa sin förmåga att

identifiera egna och andras styrkor respektive förbättringsområden samt att självständigt motivera sina val och strategier inom det vetenskapliga fältet. Kunskaperna kommer sedan till användning både i klinik, genom ett utvecklat förhållningssätt till de kunskaper och metoder som används i patientnära arbete som specialistsjuksköterska, och som förberedelse inför examensarbetet på magisternivå. För godkänt betyg krävs bland annat att studenten visar förmåga att diskutera styrkor och svagheter med olika metodval och kan reflektera över vilka perspektiv som olika metoder (kvantitativa, kvalitativa och litteraturstudier) kan bidra med till ett valt ämnesområde. Vid seminariet ska studenten aktivt delta i diskussionen för godkänd prestation.

I kursen Omvårdnad inom ambulanssjukvård med verksamhetsförlagd utbildning (OM210A) sker examination av kursmålet under den verksamhetsförlagda utbildningen. Det tidigare beskrivna vetenskapligt baserade bedömningsformuläret (BeVut), anger här måluppfyllelsen som ”förstår vikten av att fortlöpande uppdatera sin kunskap och kan identifiera kunskapsluckor samt har en plan för sin egen kompetensutveckling för att nå eventuella kunskapsluckor”. Till stöd för studentens kunskapsutveckling och möjlighet att nå målet används en så kallad ”studentprofil”. Det innebär ett dokument där studenten identifierar sin nuvarande kunskapsnivå, sina erfarenheter och behov av ytterligare kunskapsutveckling för att nå kursmålen. Studentprofilen fyller studenten i inför den verksamhetsförlagda utbildningen och diskuterar den sedan med handledaren. Syftet är att synliggöra studentens individuella behov och säkerställa att den verksamhetsförlagda utbildningen bidrar till den enskilde studentens lärande och professionella utveckling. Studentprofil och BeVut ligger till grund för halvtids- respektive slutbedömning, då uppfyllelse av de uppsatta lärandemålen diskuteras. I BeVut ska studenten inför halvtidsbedömning och slutbedömning själv värdera sin kompetens i förhållande till målen. Studenten ska vidare redogöra för hur denne planerar att använda sin verksamhetsförlagda utbildning, men även andra lärformer (som litteraturstudier eller fältstudier inom andra verksamheter), för att nå kursmålen. Därigenom skapar studenten en plan för sin egen kunskapsutveckling. Bristande insikt i egna kunskapsluckor och/eller oförmåga till förståelse för att utveckla sin kompetens leder till underkänd examination.

I utbildningens sista kurs, Examensarbete med inriktning mot ambulanssjukvård (OM024A), sammanvävs slutligen de vetenskapliga teori- och metodkunskaperna från tidigare genomförd kandidatexamen samt ingående moment i utbildningens kurser. Kursmålet examineras genom att studenten genomför, skriver och försvarar ett vetenskapligt arbete inom omvårdnad med inriktning mot ambulanssjukvård. För att bli godkänd ska studenten i arbetet ge förslag på fortsatt forskning relevant i förhållande till resultatet och den forskningsfråga som studeras.

Värdering

Den sammanfattande bedömningen är att utbildningens genomförande säkerställer att studenten visar förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlöpande utveckla sin kompetens.

Den student som antas till utbildningen är yrkeserfaren legitimerad sjuksköterska. Studenten kan därmed anses ha uppnått självständighet inom yrket, vilket innefattar ett aktivt förhållningssätt till kontinuerlig kompetensutveckling. Eftersom utbildningen ges på avancerad nivå förutsätts studenten också ha goda förkunskaper inom såväl omvårdnad som medicin. Det innebär att studenten under studierna snabbt och på egen hand måste kunna identifiera eventuella egna kunskapsluckor samt erinra sig tidigare kunskapsinhämtning om så fordras inom respektive kurs.

Fördjupning och progression säkras i utbildningen genom ökade krav på att studenten fortlöpande utvecklar förmågan att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap, för att utveckla sin handlingsberedskap och specialistkompetens. Utbildningens upplägg och innehåll skapar förutsättningar för att studenten progressivt utvecklar sin förmåga att identifiera behov av ytterligare kunskap. Fortlöpande kan studenten utveckla sin kompetens, såväl teoretiskt som praktiskt, genom

simuleringsövningar och undervisning på kliniskt träningscentrum samt därefter i verkliga patientfall under verksamhetsförlagd utbildning.

En ytterligare undervisningsform för att utveckla förmågan vore filmupptagning av kliniska träningsmoment, till exempel övningar i akut bedömning och omhändertagande. Vid en gemensam analys av filmmaterialet, där medstudenter och lärare deltar, skulle det kunna leda till en ökad medvetenhet om studentens egen insats, förmåga och framträdande.

Programledningen planerar vidare att på ett ännu mer framträdande sätt arbeta med ”studentprofilen” i kursen Omvårdnad inom ambulanssjukvård med verksamhetsförlagd utbildning (OM210A). Syftet är att stärka studentens möjlighet att identifiera egna kunskapsluckor och fortlöpande utveckla sin kompetens under den verksamhetsförlagda utbildningen. Profildokumentet kommer att inkluderas som ett bedömningskriterium i BeVut och därmed tydligare bli del av examinationen.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och svagheter samt hur dessa hanteras för att säkra en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel.

Bedömningsgrund Jämställdhet
Ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande.

Lärosätets redogörelse:

Örebro universitets verksamhet utgår från den statliga värdegrunden. Enligt universitetets värdegrund och förhållningssätt ska miljön präglas av jämställdhet, öppenhet, tillit och respekt. Örebro universitet har nolltolerans mot diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande särbehandling samt repressalier i enlighet med uppsatta riktlinjer för medarbetare och studenter vid Örebro universitet (dnr ORU 2021/0694).

En student som känner sig utsatt rekommenderas starkt att formellt och skriftligt anmäla detta. Studenter kan vända sig till studentombud eller till kurs-/programansvarig för att komma i kontakt med prefekt, som är närmast ansvarig för detta. När en student befinner sig på verksamhetsförlagd utbildning omfattas denne av samma lagstiftning som arbetsplatsens medarbetare. Det innebär att arbetsplatsens rutiner för hantering av eventuell diskriminering/kränkning gäller och att närmast ansvarig på arbetsplatsen har arbetsmiljöansvar för studenten. Studentens handledare på arbetsplatsen blir därmed primär kontaktperson om studenten upplever sig utsatt. Studenten ska även kontakta kursansvarig vid Örebro universitet, som har ett ansvar att vidare informera prefekt om studentens upplevelse. Prefekt ansvarar sedan för eventuell utredning och åtgärder med anledning av ärendet.

Vad gäller jämställdhet inom programmets lärarkår kan konstateras att av de 14 tillsvidareanställda lärare är tre män och 11 kvinnor. Av de 17 externa lärare som undervisar är åtta män. Även i studentleden råder kvinnodominans. Vid antagning till utbildningen inför hösten 2023 är till exempel endast 27,3 procent av de förstahandssökande män.

Perspektiv inom jämställdhetsbegreppet tas upp i olika lärandemål, kursinnehåll, läraaktiviteter, examinationer och betygskriterier inom utbildningen. I kursen Akut och prehospitäl medicin (MC201A) sker undervisning om hur symtompresentation vid akuta tillstånd kan te sig olika beroende på genus, och hur den kliniska bedömningen därmed kan påverkas. Under övning på kliniskt träningscentrum i kursen Omvårdnad inom ambulanssjukvård (OM209A) diskuteras hur förflyttning av patient kan ske med bevarande av integritet och värdighet. Likaså sker övningar och diskussioner kring hot och våld inom ambulanssjukvård, under ledning av kliniskt verksamma ambulanssjuksköterskor samt doktorand inom angivet forskningsområde. I samma kurs finns lärandemålet att studenten efter avslutad kurs ska kunna *"reflektera över patienter och närståendes behov i särskilt utsatta livssituationer"*. Innehåll som bearbetas är specifik omvårdnad för människor i särskilt utsatta livssituationer, inklusive våld i nära relationer och barn som far illa. För att bli godkänd på momentet ska studenten genomgå den webbkurs som finns på Nationellt centrum för kvinnofrid (NKC) om mäns våld mot kvinnor. De rekommenderas också att genomföra kursen "Basprogram om våld mot barn" på det nationella kunskapscentret Barnafrids hemsida. Studenterna får även möjlighet att delta i en campusbaserad föreläsning om hur våld mot kvinnor och barn kan identifieras. Slutexamination av momentet är ett seminarium där studenten, för att uppnå godkänt resultat, genom aktivt deltagande i diskussioner ska visa sin förmåga att reflektera

över omvårdnad av personer utsatta för våld i nära relationer samt barn som far illa. Seminariet börjar med att gruppen gemensamt tittar på två filmer som visar olika situationer. Diskussioner och reflektioner tar sedan vid utifrån de ämnen som den obligatoriska webbkursen från NKC avhandlar, tillsammans med de frågor som väckts under föreläsningen och övrig inläsning.

I ambulanssjukvården möter sjukvårdspersonalen dagligen människor i särskild utsatthet, många gånger i komplexa och svårhanterliga miljöer. Under den verksamhetsförlagda utbildningen, i kursen Omvårdnad inom ambulanssjukvård med verksamhetsförlagd utbildning (OM210A), ska studenten genom kursmålet *"visa förmåga till helhetssyn vid bedömning av omvårdnadsbehov och omvårdnadshandlingar utifrån relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna"* påvisa en utvecklad förmåga att se till hela människan i vårdandet. Studenten ska i bedömningen särskilt visa att denne kan arbeta personcentrerat utifrån etiska och sociokulturella aspekter. Det innebär att studenten, för att uppnå betyget godkänt, ska kunna bedöma, hantera och lösa de problem som uppstår i olika vårdssituationer i vilka patienten kan anses vara särskilt utsatt, med bland annat jämställdhetsperspektivet i fokus. Under sin verksamhetsförlagda utbildning ska studenten även identifiera en specifik omvårdnadssituation där ett etiskt eller komplext omvårdnadsbehov, såsom våld inom familjen eller personer i utsatthet, beskrivs. I ett efterföljande seminarium sker sedan reflekterande diskussioner tillsammans med medstudenter och lärare i förhållande till etiska principer inom hälso- och sjukvård samt omvårdnadsvetenskap.

I Examensarbete med inriktning mot ambulanssjukvård (OM024A), är ett av kursmålen *"Visa förmåga att inom huvudområdet för utbildningen göra bedömningar med hänsyn till relevanta etiska och samhälleliga aspekter"*. Studenten ska för godkänt betyg kunna belysa etiska aspekter, med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna. Dessutom ska studenten, i relation till genomförd studie, kunna redovisa resultatets betydelse för samhället.

I programvärderingen för specialistsjuksköterskeprogrammen på Örebro universitet ingår en fråga om i vilken grad utbildningen har bidragit till ökad förståelse för andra länder och internationella förhållanden, att bemöta människor från andra kulturer, för kvinnors och mäns olika livsvillkor samt för att kön och ålder har betydelse för hur människor bemöts.

Värdering

Den sammanfattade bedömningen är att ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande. Örebro universitet verkar utifrån en värdegrund som präglas av jämställdhet, öppenhet, tillit och respekt. Såväl bland undervisande lärare som studenter är andelen kvinnor dominerande. Andelen män är samtidigt högre än i andra specialistsjuksköterskeprogram vid Örebro universitet. Fördelningen speglar kulturella normer inom yrkesprofessionen. Universitetet arbetar aktivt med att skapa en jämställd miljö, inte minst i samband med rekryteringar.

Institutionen gör bedömningen att det finns ett genusperspektiv i utbildningen. Det behöver dock synliggöras ytterligare i lärandemål och betygskriterier. Av särskild vikt är att tydliggöra ambulanssjuksköterskans yrkesansvar och metoder för att möta och skydda människor i utsatthet, såsom människor som lever i utanförskap eller människor som utsatts för våld.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och svagheter samt hur dessa hanteras för att säkra en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel.

Bedömningsgrunder Uppföljning, åtgärder och återkoppling

Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling, och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid.

Lärosätets redogörelse:

Det pågår ett kontinuerligt kvalitetsarbete inom alla program och kurser på Örebro universitet. För att stödja arbetet med kvalitet i utbildning och forskning används elva grundaktiviteter, beskrivna i ”Övergripande kvalitetssystem för utbildning och forskning vid Örebro universitet” (dnr ORU 2021/04932). Grundaktiviteterna syftar till att regelbundet och systematiskt kontrollera kvaliteten på utbildning och forskning. Detta innebär bland annat att det för varje kurs genomförs en skriftlig kursvärdering, som är utformad på samma sätt över hela universitetet. Studenten svarar på frågor i en skala mellan 1–5 där de beskriver sina upplevelser av möjlighet till måluppfyllelse, bedömning av kursen som helhet, arbetsbelastning i förhållande till högskolepoäng, interaktivitet mellan studenter och lärare samt studenter emellan. Studenten får också möjlighet att uttrycka övriga synpunkter i fri text. Kursvärderingen skickas till studentens mejladress, är anonym och frivillig att besvara. Resultatet sammanställs och skickas till kursansvarig, som gör en samlad analys av kursen samt ger åtgärdsförslag. Kursledningen informerar deltagande lärare och studenter om utfall av kursanalysen samt förslag till åtgärder. Även nya studenter informeras om utvärderingsutfall i samband med introduktion vid nästkommande kursstart.

Svarsfrekvensen varierar och dessvärre är det ofta endast ett mindre antal studenter som väljer att svara, vilket gör det svårt att redovisa ett representativt resultat. Det senaste läsåret 2021/22 har svarsfrekvensen legat mellan 25–50 %. Det får anses vara i underkant då antalet studenter i utbildningen endast är 20, men vissa slutsatser kan ändå dras gällande förbättringsområden.

Andra former av muntlig återkoppling och digitala utvärderingar i realtid genom olika typer av quiz och polls, förekommer löpande i alla kurser i samband med specifika läraaktiviteter eller klinisk färdighetsträning.

De olika kurserna i utbildningen får som helhet bra omdömen av de studenter som svarat. I kursen Akut och prehospitall medicin (MC201A) låg svarsfrekvensen hösten 2021 på 36,1 procent. Kursen ges ett medianvärde på 4 (av 5) med en uppskattad hög måluppfyllelse (md 4). Arbetsbelastningen uppfattas som lagom (md 3) och de flesta läraaktiviteter skattas som relevanta eller mycket relevanta. Även den vetenskapliga förankringen och användbarheten i den kommande professionen skattas högt. Fritextsvaren ger vid handen att kursen varit mycket uppskattad. Det finns samtidigt en del önskemål om att träffas fysiskt då kursen ges med helt distansbaserad pedagogik. Kursen samläses med Specialistsjuksköterskeprogrammet med inriktning mot akutsjukvård, vilket gör att det totala studentantalet är högre (n=36). Antalet svarande studenter (n=13) får ändå anses vara lågt.

Kursen Vetenskapsteori och forskningsmetodik (OM202A) samlästes våren 2022 också med Specialistsjuksköterskeprogrammet med inriktning mot akutsjukvård. Svarsfrekvensen var endast 25 %

men kursen uppfattas som helhet vara bra (md 4) av de studenter som valt att svara. Även måluppfyllelsen uppnår ett högt värde (md 4). Studenterna upplever mycket hög arbetsbelastning och uttrycker att kursen är tuff, men lärorik, och mycket bra inför kommande examensarbete. Kursen gavs helt distansbaserat och några studenter hade önskar fler campusbaserade föreläsningar, med möjlighet att ställa frågor i direkt anslutning vid tillfället. Möjlighet fanns dock att ställa skriftliga frågor samt att delta i regelbundna digitala träffar. Inför nästa kurstillfälle kommer upplägget att ses över och anpassas utifrån identifierade förbättringsområden.

Omvårdnad inom ambulanssjukvård (OM209A) hade våren 2022 en svarsfrekvens på 44,4 procent. Kursens som helhet skattades högt (md 4), med en mycket hög måluppfyllelse (md 5). Arbetsbelastningen uppfattades som lagom (md 3). Kritik framkommer gällande schemaläggning med snabba omkastningar, vilket sannolikt är att hänföra till pandemin. Studenterna önskar mer scenarior träning, vilket också är en av de identifierade förbättringsåtgärderna till nästa kursomgång.

I Omvårdnad inom ambulanssjukvård med verksamhetsförlagd utbildning (OM210A) låg svarsfrekvensen hösten 2021 på 25% (n=5) Studenterna uppger här att kursen möjliggjort måluppfyllelse i hög/mycket hög utsträckning och att kursen som helhet uppfattas som bra/mycket bra. Kritik framförs dock mot att man behöver genomföra verksamhetsförlagd utbildning trots att man redan arbetar inom yrkesprofessionen.

Den enkät som har bäst svarsfrekvens är den särskilda kursvärdering som finns för verksamhetsförlagd utbildning i alla utbildningsprogram på Institutionen för hälsovetenskaper, där resultatet också delas med aktuella vårdgivare i Region Örebro län. Efter den verksamhetsförlagda utbildningen (samma som i OM210A) svarade 50 % av studenterna i Specialistsjuksköterskeprogrammet med inriktning ambulanssjukvård på enkäten. Sex av de svarande studenterna gjorde sin verksamhetsförlagda utbildning i andra regioner än Örebro och resterade fyra inom regionen. Resultatet visade att samtliga studenter ansåg att de helt och fullt haft möjlighet att uppnå kursens mål och var mycket nöjda med sin placering. De flesta studenterna höll helt och fullt med om att de visste vad de förväntades lära sig och att tilldelade handledare också var förberedda och visste vad som förväntades av studenten. De flesta höll också helt och fullt med om att de fick reflektera tillsammans med handledaren och att de stimulerats till ett kritiskt förhållningssätt. På frågan om de haft ”möjlighet att samarbeta med andra yrkesgrupper eller studenter från andra utbildningsprogram” varierade svaret. Det fanns studenter som inte höll med och ansåg att de inte haft den möjligheten. I utbildningen finns idag läraaktiviteter i andra kurser tillsammans med Specialistsjuksköterskeprogrammet inom akutsjukvård. Ett identifierat förbättringsområde är att ha fler aktiviteter tillsammans under den verksamhetsförlagda utbildningen för att öva på gemensamma områden, exempelvis patientsäkra överföringar i vården.

Innevarande termin (våren 2022) genomför de första studenterna efter programrevidering kursen Examensarbete med inriktning mot ambulanssjukvård (OM024A). Efter senaste kurstillfället våren 2021 svarade sju studenter (43,8%) på den dåvarande kursvärderingen. Kursen bedömdes i sin helhet vara bra (md 4) inklusive upplevd måluppfyllelse. Arbetsbelastningen ansågs vara hög (md 4) och interaktionen mellan studenter ansågs mycket hög (md 5). Interaktionen mellan lärare och student upplevdes fungera i varierande grad och det var stor spridning i resultatet (sa. 1,6). I fritextsvaren fanns en önskan om mer kontakt med kursansvarig lärare och det fanns motsatta uppfattningar om enskilda handledare. Utöver det framkom önskemål om bättre framförhållning för schemalagda aktiviteter. Det fanns också önskemål om att få ”provopponera” på någons arbete under kursens gång. Antal svarande studenter är förhållandevis lågt, vilket gör det svårt att tolka vad som orsakat det spretiga resultatet gällande interaktion mellan lärare och studenter. En reflektion är att handledning av examensarbeten innebär en mycket personlig pedagogisk situation, ofta mellan en lärare och ett studentpar. Interaktionen är bland annat beroende av en positiv personkemi mellan lärare och student. Universitetet för löpande diskussioner om hur olika pedagogiska modeller kan implementeras för att stärka handledarrollen.

I samband med utbildningens avslutande kurs får studenterna också möjlighet att fylla i en programvärdering där den sammantagna upplevelsen av alla kurser utvärderas. Frågorna behandlar uppfattningar om i vilken grad utbildningen har förberett studenten på den kommande yrkesprofessionen, fortsatta studier, förutsättningar för lärande, måluppfyllelse i förhållande till examensmål för specialistsjuksköterske- och magisterexamen och hur utbildningen bidragit till ökad förståelse för internationella-, kulturella-, genus- och åldersperspektiv. Frågor ställs också gällande studentinflytande och psykosocial-, fysisk och virtuell lärandemiljö samt uppfattning om den egna arbetsinsatsen. Avslutningsvis ställs frågan om vilket sammanfattande betyg studenten vill ge samt vad studenten skulle vilja förmedla till kommande studenter. I enlighet med det övergripande kvalitetssystemet för utbildning och forskning vid Örebro universitet (dnr ORU 2021/04932) ingår även studenternas programvärdering i den samlade analysen av utbildningen. Resultatet förmedlas till nyantagna studenter i samband med programintroduktionen.

Eftersom inga studenter ännu genomgått hela Specialistsjuksköterskeprogrammet med inriktning mot ambulanssjukvård efter den genomförda revideringen saknas för närvarande en programutvärdering. I enlighet med universitetets kvalitetssystem (dnr ORU 2021/04932) ska den genomföras efter vårterminen 2022, i samband med att utbildningen avslutas. Vid den sista programvärderingen av den äldre utbildningsordningen (våren 2021) svarade dessvärre endast tre studenter. Det är ett återkommande problem att studenter väljer att inte svara på programvärderingsenkäten, vilket medför att resultat blir svårtolkade. Studenterna uppmanas dock, och påminns återkommande, om betydelsen av att svara. Ofta svarar de studenter som uppvisar någon grad av missnöje. Det kan ge en snedvriden bild av resultatet då de nöjda studenternas röster inte hörs.

Resultatet från både kurs- och programvärderingarna kommenteras skriftligen av kursansvarig lärare, varefter resultat och kommentarer publiceras på kursens sida i utbildningsportalen Blackboard samt skickas till enhetschef. Lärarlaget, där samtliga anställda lärare, utom enstaka föreläsare, som undervisat i kursen deltar, går också igenom kurs- och programvärderingarna. Det sammanställda resultatet redovisas också på programråden, dit representanter från den verksamhetsförlagda utbildningen (studierektor och adjungerad klinisk adjunkt) samt studievägledare, ämnesansvarig och studentrepresentant är inbjudna.

Ett problem är att programvärderingarna sänds ut till studenterna efter att de avslutat sitt program, och därmed sannolikt har längre motivation att besvara enkäten. Forum för att återkoppla resultatet saknas också eftersom studenten har avslutat sina studier med examen. Detta är en utmaning som delas med många utbildningsprogram vid universitetet och frågan diskuteras på en övergripande nivå. För att möjligen stimulera studenterna till att besvara enkäten skulle en än mer tydlig publicering av föregående utvärdering kunna skapas och länkas till studentens nästkommande kurs.

Antagning och genomströmning

Cirka 35 studenter antas varje hösttermin till utbildningen inklusive planerat överintag. Vid den pågående antagningen till höstterminen 2022 var det totalt 81 sökande till de 20 platserna, varav 22 hade valt Örebro universitet i första hand. Genomströmningen är generellt god, de 20 platserna fylls och de studenter som registrerat sig och påbörjat sina studier tar i regel sin examen. Det förekommer dock relativt ofta att någon eller några studenter gör studieuppehåll inför den verksamhetsförlagda utbildningen av olika anledningar, vanligen relaterat till graviditet eller föräldraledighet. Men det förekommer också att studenter har svårigheter att få ledigt från sina kliniska anställningar för att genomföra verksamhetsförlagd utbildning. De studenter som tar studieuppehåll återkommer oftast och avslutar sina studier vid kommande kurstillfälle. En aktiv samverkan mellan student, studievägledare och kursansvarig lärare möjliggör att studenter med studieuppehåll oftast kan beredas plats på utbildningen så snart studenten själv önskar. Ett antal studenter studerar med betald utbildning, men det är oklart om det medför att de slutför sina studier i större omfattning. Varje tentamen ges vid ett ordinarie och ett

omtentatillfälle under varje kurs. Ytterligare ett omexaminationstillfälle ges sedan under samma termin (vid den universitetsgemensamma omtenta-perioden). Därefter hänvisas studenten till nästkommande kurstillfälle. Ett par studenter avslutar också sina studier i samband med utbildningens sista kurs, examensarbetet, då de redan har ett magisterarbete som de avser att tillgodoräkna sig.

Värdering

Den sammanfattande bedömningen är att utbildningen systematiskt utvärderas och att kvalitetsutveckling görs löpande. Utbildningen följer det övergripande kvalitetssystemet för utbildning och forskning som finns vid Örebro universitet. Studenterna får möjlighet att uttrycka sina åsikter i olika typer av kurs- och programvärderingar och även i andra former, till exempel muntlig återkoppling och digitala utvärderingar som återkopplande diskussion i mindre grupper, quiz och polls. Studenternas utvärderingar visar att utbildningens kurser uppfattas som bra och samtliga kurser får som helhet ett medianvärde på 4 (av 5 möjliga). Det är dock problem med låg svarsfrekvens och det finns ett behov av ett samlat grepp kring mer kreativa former för att öka svarsfrekvensen.

Antalet sökande per utbildningsplats har varit stabilt under fler år och platserna fylls. Det finns dock en tendens till sjunkande antal förstahandssökande, vilket kan ha fler orsaker. En tänkbar anledning är att studenterna som söker till utbildningen är socialt etablerade, mitt i livet med familj och fast anställning (ofta redan i ambulanssjukvården). Utbildningen är idag beskriven i kurskatalogen som campusbaserad men fler studenter än tidigare uttrycker att de önskar mer distansbaserad undervisning, för att enklare kunna kombinera studier med yrkesarbete. Eftersom två av kurserna redan idag i stort sett är helt distansbaserade, kommer detta tydliggöras bättre i beskrivningen inför kommande sökperiod. Genomströmningen får anses vara god och de studenter som inte genomför sin utbildning inom utsatt studietid återkommer i regel under nästkommande år.

Bedömningsområde: Studentperspektiv

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och svagheter samt hur dessa hanteras för att säkra en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel.

Bedömningsgrund Studentperspektiv
Studenten ges möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.

Lärosätets redogörelse:

Institutionen värnar om att studenterna ska ha ett reellt inflytande över sin utbildning. Mot bakgrund av det har vi under 2021, tillsammans med kårsektionerna Serum och GIH, tagit fram en riktlinje för studentinflytande vid Institutionen för hälsovetenskaper. Riktlinjen antogs den 26 oktober 2021 (dnr ORU 2021/06232) och syftar till att stärka formerna för samverkan mellan studenter och institution. Riktlinjen är att betrakta som ett komplement till universitetets "Policy för studentinflytande" (dnr ORU 2018/02243) vilken utgör själva grunden för arbetet med studentinflytande. Av riktlinjen framgår bland annat vilka forum som finns för studentinflytande, där programråd utgör merparten. Programrådets huvudsakliga syfte är att verka för kvalitetsutveckling och -säkring inom utbildningen. Studentkåren ansvarar vanligtvis för att utse representanter i beredande och beslutande organ, men har inte möjlighet att utse representanter till alla programråd. Institutionen ansvarar därför för att själv bjuda in studenter till dessa, varvid det inte är säkert att en intresserad student är kåransluten. Det sker på olika sätt i skilda utbildningar, men som regel i samband med undervisningen. Inbjudan riktas till samtliga berörda studenter och bygger på deras eget intresse att medverka i kvalitetsutvecklingen. Möjlighet att delta digitalt finns för att underlätta medverkan.

Eftersom medlemskap i en studentkår inte är obligatoriskt är en studentrepresentant, enligt institutionens synsätt, liktydig med en student som deltar i program- och kursutveckling. Representativiteten är i denna mening informell, det vill säga att studenten inte behöver vara utsedd av något organ eller sina medstudenter för att få inflytande. Alla studenter som vill medverka i kvalitetsarbetet välkomnas.

Specialistsjuksköterskeprogrammet med inriktning Ambulanssjukvård har ett programråd knutet till sig. Det fungerar som rådgivande instans gällande genomgripande planerade förändringar av utbildningsplanen (innehåll, studiegång, progression), utveckling och förändringar vad gäller verksamhetsförlagd utbildning, kurser och pedagogik. Rådet utgör en arena för informationsutbyte och en mötesplats för lärare, studenter och representanter från olika vårdverksamheter. Särskilt fokus i programrådets arbete ligger på utbildningens arbetslivsanknytning. Dessutom diskuteras omvärldsförändringar, utveckling inom relevanta områden vad gäller arbetsmarknad, kompetensbehov och så vidare. Träffar sker 1 gång/termin. Studenterna bjuds i samband med undervisningen in att utse representanter till rådet. Erfarenheten är att deltagandet av studentrepresentanter varierar starkt mellan olika studentkullar.

Örebro universitet har, i enlighet med 1 kap. 14 § högskoleförordningen, antagit centrala riktlinjer för kursvärdering och kursanalys (dnr ORU 2020/04627). De innebär att det för varje kurs ska genomföras en skriftlig kursvärdering, som är utformad på samma sätt över hela universitetet. Studenterna svarar på

kursvärderingen anonymt och frivilligt. En särskild kursvärdering finns också för verksamhetsförlagd utbildning, där resultatet delas med Region Örebro län. Utöver kursvärderingar sker även skriftliga programvärderingar, där studenterna får lämna återkoppling på hela utbildningen. För att utvärderingar ska ge en representativ bild av studenternas upplevelse, är det av stor betydelse att deltagandet i dem är högt.

Värdering

Den sammanfattande bedömningen är att studenten ges möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande. Studenterna erbjuds goda möjligheter att påverka utvecklingen av utbildningen, framför allt genom representation i programrådet, men hur studenterna tar tillvara denna möjlighet varierar.

Svarsfrekvensen vid kursvärderingarna överstiger sällan 50 %, vilket är ett problem som delas med andra utbildningar vid institutionen och universitetet. Lärarna inbjuder studenterna till andra former av återkoppling såsom digitala polls och muntlig dialog om undervisningen i samband med att den hålls. Det fungerar som ett komplement till de anonyma kursvärderingarna. Den återkommande utmaningen är att uppmuntra studenterna att ta tillvara sina rättigheter på området.

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och svagheter samt hur dessa hanteras för att säkra en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel.

Bedömningsgrund Arbetsliv och samverkan

Utbildningen är utformad och genomförs på sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.

Lärosätets redogörelse:

Specialistsjuksköterskeprogrammen har en tydlig professionskoppling. Inriktningen mot ambulanssjukvård ges på halvfart, vilket medför att studenterna i regel parallellt med studierna arbetar kliniskt, ofta inom ambulanssjukvården. Det är en styrka för såväl studenterna som utbildningen med den nära kopplingen mellan akademi och klinik. De studenter som redan är kliniskt aktiva i ambulanssjukvården ges vid flera olika lärandetillfällen möjlighet att dela med sig och diskutera sina erfarenheter från den kliniska vardagen i förhållande till utbildningens olika undervisningsämnen och utifrån vetenskap och beprövad erfarenhet. Studenterna kan på det viset tydligt tillämpa sina nya, fördjupade kunskaper och lärarkollegiet får omedelbar återkoppling på hur utbildningen möter upp deras behov.

Utbildningens kontakter med vårdens huvudmän är av stor betydelse för att säkra utbildningens relevans i förhållande till aktuell utveckling och det finns idag ett nära samarbete med den kliniska ambulansverksamheten i regionen. Programrådet utgör en arena för informationsutbyte och en mötesplats för lärare, studenter och representanter från olika vårdverksamheter. Verksamhetsföreträdare från regionen, såsom verksamhetschef och sektionschefer, stationschefer, studentsamordnare, adjungerad klinisk adjunkt samt studierektor deltar i programrådet 1 gång/termin med välkomna inspel på utbildningen.

Den verksamhetsförlagda delen av utbildningen innebär att studenten får öva sig i att integrera och tillämpa sina kunskaper och färdigheter i mötet med patient, närstående men också med många olika samverkansparter i samhället, till exempel larmcentral, polis, räddningstjänst, akutmottagningar, hälsocentraler och andra vårdgivare. Studenterna ges också möjlighet att under den verksamhetsförlagda utbildningen göra fältstudier hos olika relevanta verksamheter, för att få förståelse för hur samverkan kan ske. En styrka här är den adjungerade kliniska adjunkten, som verkar inom den verksamhetsförlagda utbildningen som stöd till handledare och studenter. Denna har en grundanställning inom ambulanssjukvården i regionen och därigenom god insikt i vårdens vardag och utbildningsbehov. Den kliniska adjunkten har samtidigt genom sin anställning vid lärosätet, sin akademiska och pedagogiska kompetens en god förståelse av professionens vetenskapliga och evidensbaserade grund, som hon slår vakt om inom den verksamhetsförlagda utbildningen. Den adjungerade kliniska adjunktens närvaro i kollegiet är mycket värdefull för utbildningens kvalitetsutveckling.

Örebro universitet har ett avtal om verksamhetsförlagd utbildning inom Region Örebro län för studerande vid Institutionen för hälsovetenskaper (dnr ORU 2015/04881). Avtalet reglerar de förutsättningar som krävs för att studenten ska utveckla de förmågor som regleras i examensmålen. För Specialistsjuksköterskeprogrammet med inriktning ambulanssjukvård omfattar avtalet för närvarande totalt 16 utbildningsplatser inom regionens tre ambulansstationer i åtta veckor under utbildningens tredje termin. Verksamhetsförlagd utbildning förläggs även utanför Region Örebro län, vilket är en förutsättning för att kunna ta emot studenter från hela landet.

Programansvarig lektor samt examinator i omvårdnadskurserna ingår också i det FoUU-råd inom akut- och ambulanssjukvård som finns vid regionens akutsjukvård (tillika universitetssjukvårdsenhet). Där diskuteras gemensamma utbildnings- och forskningsfrågor. Kliniskt verksamma ambulanssjuksköterskor med utbildningsintresse hjälper ofta till vid färdighetsträning och simuleringsövningar. Externa föreläsare/lärare utgör en viktig resurs för att uppnå kvalitet i den kliniska undervisningen. De har i stor utsträckning en direkt klinisk förankring i ambulanssjukvården, vilket också bidrar till att professionsanknyta undervisningen.

Kollegiet och aktuella samverkande parter träffas regelbundet tillsammans och arbetar kontinuerligt med att utveckla utbildningen. Såväl studenternas som verksamheternas inspel är betydelsefulla i det arbetet, men lärarnas egen professionsanknytning, omvärldsbevakning och pågående forskning är mycket viktig i sammanhanget. Den interna kvalitetsgranskning som huvudområdet omvårdnadsvetenskap genomgick 2019–2020 (inom ramen för Örebro universitetets kvalitetssäkringssystem) gav impulser till vidareutveckling. Den nyligen genomförda större revideringen av Specialistsjuksköterskeprogrammet med inriktning ambulanssjukvård är ett exempel på den varaktiga kvalitetsutveckling som genomförs kollegialt och tillsammans med olika betydelsefulla samverkanspartner.

Värdering

Den sammanfattande bedömningen är att utbildningen är utformad och genomförs på sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet och att relevant samverkan sker med det omgivande samhället. Ett aktivt arbete pågår för att utveckla utbildningen i samverkan med studenter och relevanta aktörer.

En utmaning som universitetet ser är att en del av de kunskaper studenterna får med sig inte alltid efterfrågas eller värdesätts i vårdverksamheterna. Det handlar framför allt om den vetenskapliga kompetens som studenterna förvärvar. Ändå är det viktigt att denna del av utbildningen bibehålls. Den fördjupade kunskapen leder till högre grad av medvetenhet om att den omvårdnad som ges, ska vila på vetenskap och beprövad erfarenhet. Genom att träna på att systematiskt söka, sammanställa och kritiskt granska forskning, får den blivande ambulanssjuksköterskan kompetens att i sin yrkesutövning söka relevant kunskap, men också att ingå i framtida utvecklings- och forskningsprojekt. Det leder i sin tur ambulanssjukvården framåt.